

Dobrovodské zrcadlení

sborník literární soutěže pro seniory

4. ročník | 2025

Nejkrásnější dárek
aneb dárek pro mou duši

Dobrovodské zrcadlení

sborník literární soutěže pro seniory

4. ročník | 2025

Nejkrásnější dárek
aneb dárek pro mou duši

© Domov pro seniory Dobrá Voda, 2026

Obsah

Úvodní slovo *9*

Helena Divoká
Dar víry *13*

Jana Kleinová
Návrat *15*

Jiří Vodrážka
Křemínek *19*

Anna Ambrosová
Maminka *21*

Jana Došková
Potrava pro duši *23*

Eliška Kasperová
Manžel *25*

Marie Kliková
Vám všem *27*

Václav Kliment
Život je dar *29*

Jana Kocmichová
Čtyři dary *31*

Marie Kočerová
Bobeš *33*

Jaroslav Kuneš
Manželka Miluška *35*

Věra Loukotková
Tři přání *37*

František Michner
Rodina *39*

Marie Pavlíková
Cesta víry a lásky *43*

Václav Vochozka
Po sněhu půjdu, čistém, bílém *45*

Jiří Vodrážka
Život a zdraví *49*

Marie Bloudíčková
Vděčnost *51*

Jana Buštová
Děti *53*

Marie Jedličková
Synové *55*

Zdeňka Koubová
Sestry *57*

Jindřich Pospíšil
Domov *59*

Miluše Procházková
Koloběh života *63*

Daniela Šenkýřová
Dcera *67*

Markéta Šonková
Byla jsem dítě lásky *69*

Marie Vítovcová
Narozeniny *73*

Poděkování *77*
Odkazy *80*

Úvodní slovo

Vážené a milé čtenářky, vážení a milí čtenáři, rok se s rokem sešel a vám se do rukou dostává další sborník, tentokrát ze 4. ročníku literární soutěže Dobrovodské zrcadlení 2025. Vypsané téma roku 2025 bylo *Nejkrásnější dárek aneb dárek pro mou duši*. Už Gary Chapman s titulem *Pět jazyků lásky* pojednává o tom, že jedním z projevů *jazyků* lásky a komunikačním projevem náklonnosti k druhému jsou také dárky coby vizuální symbolika. Kdybychom se na význam darování a darů podívali očima historika nebo psychologa, tak darování a dary jsou ve všech lidských společnostech běžné, mohou však mít velmi odlišné významy. Jedním z motivů může být potřeba pomáhat, udělat radost, vyjádřit lásku či vytvořit závazek vděčnosti. Přijímání a dávání tvoří základ života. Prostupuje všechny naše úrovně, od tělesné po spirituální. Toliko odborníci.

Zvolené téma pro rok 2025 se však stalo hlubším a intimnějším vyjádřením toho, jak jsme dárek nebo dárky ve svém životě vnímali a vnímáme. Pohled jednotlivých přispěvatelů se lišil, ať už optikou obdarovaného, či dárce. Obdarovávání a přijímání darů lze vnímat jako symbolické vyjádření kvality našich vztahů. Kdybychom to měli specifikovat, tak skutečná radost z dárku je projevem přijetí, empatie a sdělením: *„Záleží mi na tobě.“*

Jednotlivé příspěvky měly velmi silný lidský přesah, jak v podobě zážitkového dárku, tak v rovině duchovně spirituální, partnerské, rodičovské nebo vnímaní života jako daru samotného. Jednotlivé příspěvky zachycovaly ochotu a schopnost dávat a přijímat jako základ samotného života a základ našich vztahů a vzkaz, který *vysíláme* ostatním a tomuto světu. Příspěvek paní Heleny Divoké z Domova pro seniory Dobrá Voda získal nejen *Cenu roku*, ale stal se inspirativním natolik, že byl vydán v křesťanském periodiku *Katolický týdeník*. Do letošního ročníku bylo přihlášeno pětadvacet příspěvků, kam se jmenovitě zapojily Domov pro seniory Hvízdal v Českých Budějovicích, Centrum

sociálních služeb Staroměstská v Českých Budějovicích, Domov pro seniory Horní Stropnice, Domov pro seniory Máj v Českých Budějovicích, Domov pro seniory Chýnov a Domov pro seniory Dobrá Voda s pracovištěm Chvalkov coby pořadatel soutěže.

Na závěr bych chtěla touto cestou popřát našemu sborníku, aby se stal zastavením v této uchvátané době, a také poděkovat všem čtenářům, projevený zájem a čas vnímáme jako dar. Slovy mého oblíbeného autora:

„Život je dar. Sám sebe dostane člověk darem.“ – Josef Čapek

Alexandra Čečetková

Nejkrásnější dárek

aneb dárek pro mou duši

2025

Helena Divoká

Dar víry

Jmenuji se Helena Divoká. Narodila jsem se v malé obci Hranice. Mým největším darem v životě byl dar víry v Pána Boha. Nepamatuji si, kdy jsem se naučila modlit. Co sahá moje paměť, tak vždy večer, než jsme šli spát, tak jsme všichni klekli a modlili se. Samozřejmě že můj život provázelo i různé trápení, ale vždy když mi bylo nejhůř, tak jsem se obrátila na Pána Boha. To, co jsem sama nezmohla, v tom mi vždy Pán Bůh pomohl. Můj otec vždy říkával, že víru v Pána Boha mi nikdo nevezme.

V životě se mi přihodilo několik situací, kdy jsem si potvrdila, že byly mé modlitby vyslyšeny.

Mám vnučku Markétku, u které v šesti letech zjistili zhoubný nádor kostí. Dva roky jezdila do Motolské nemocnice na chemoterapie. Vždy byla tři týdny v nemocnici, tři týdny doma. To trvalo dva roky. Poté tam přišla mladá lékařka, která se vrátila ze stáže, a ta začala s jinou léčbou. Za ty dva roky už to vypadalo, že to bude dobré. Vnučku však začala bolet kyčel. Na magnetické rezonanci zjistili, že má opět nález v několika kostech. Určili jí proto den operace. Těsně před operací jí dělali vyšetření znovu a nádor tam stále byl. Já jsem se to dozvěděla v pátek. Celý ten pátek, sobotu a neděli jsem promodlila. Prosila jsem Pána Boha, ať nám ji tu nechá. V úterý jsem se probudila s pocitem naprostého klidu a zdálo se mi, že je vše v pořádku. V úterý mi volala dcera a sdělila mi, že Markétku otevřeli a žádný nádor tam nebyl. Když jsem to poté vyprávěla svojí obvodní lékařce, tak té tekly slzy a říkala, že to nemohlo být nic jiného než *zázrak*!

Další příhodou je, když můj vnuk jel autem potmě domů. Nevěděl, proč dupnul na brzdu, a když auto téměř zastavilo, přeběhlo před autem stádo divokých prasat. Když mi to poté vnuk vyprávěl, říkala jsem mu, že ho Pán Bůh chránil. Celá rodina ví, proč se za ně tak modlím.

Další těžko vysvětlitelný příběh: dcera s mužem jeli autem do Budějovic a na silnici mezi Dasným a Budějovicemi havarovali. Jedná se o velmi frekventovanou silnici. Při nehodě se dostali na opačnou stranu silnice. Auto bylo na odpis a jim se vůbec nic nestalo. I můj zeť uznal, že tomu přispěly mé modlitby za ně. Vždy si uvědomím, že moje modlitby mají velký smysl.

Proto je víra největší dar, který jsem v životě dostala. O tento dar se zasloužili hlavně moji rodiče, především otec. Za války mě vozil na kole do Suchdola nad Lužnicí do kostela. My jsme byli ještě v Německu a Suchodol byl v protektorátě. Jezdili jsme na černo na kole přes zelenou hranici na české mše do Suchdola nad Lužnicí.

Dalším darem, za který mohu poděkovat jen Pánu Bohu, jsou moje děti. Mám celkem čtyři. Do kostela jsme chodili všichni, za každého počasí. Po válce jsme již chodili do Dvorů nad Lužnicí, kde již byly české mše.

Děti jsem vedla k víře úplně od mala. Večer místo pohádek jsme se modlili. Dětem vůbec ty pohádky nechyběly. Už byly téměř dospělé a ještě se večer modlívaly samy. Můj otec, ten říkával, že to, co má člověk v hlavě, to mu nikdo vzít nemůže ani to nemůže nikde ztratit. To se týkalo i víry, i vzdělání. Já mám jen základní vzdělání a celý svůj život jsem dělala v zemědělství. Někdy bylo obtížné se do kostela dostat. Ale vždy jsem se snažila, abych se tam dostala. Požádala jsem třeba o výměnu směn v práci nebo navštívila jiný kostel.

Víra mě provází celým mým životem. Vnímám ji jako největší dar, především kvůli tomu, že mi dává jistotu v dobré konce. Vím, že se na Pána Boha mohu vždy obrátit, že mi pomůže. Věřím, že Pán Bůh vždy vyslyší mé modlitby.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Helena Divoká, *1934*

Jana Kleinová

Návrat

Letošní jaro mi přineslo vzpomínku na nejkrásnější dárek mého života. Jarní období nemám moc ráda. Představuje spoustu práce na zahradě. Úpravu záhonů, péči o trávník, výsadbu a výsev zeleniny, nových květin a odstranění všech pozůstatků dlouhé zimy.

Jaro roku 1995 přišlo hodně brzy. Sníh rychle tál, stružky vody naplňovaly vyschlá pole a trávníky se začaly zelenat. Můj manžel byl vášnivý myslivec. Skoro každý den jezdil do lesa, kde opravoval poškozené krmelce a vyhladovělé zvěři vozil seno, jablka, žaludy, kaštany a zrní.

„Dneska jedu do lesa a vrátím se brzy,“ pronesl suše manžel. Překontroloval připravené zásoby, obřadně pohladil brokovnici a odjel. *„Co v lese? Doma je práce až nad hlavu a on bude cárat bez většího užitku sem a tam,“* bouřilo se moje já.

Vztek zapůsobil a já se s energií dala do výměny zeminy ve skleníku. Z přemýšlení mě vyrušil manželův hlas: *„Jano, rychle, musíš mi pomoct. Pojď už!“*, *„To snad hoří?“* zamumlala moje ústa.

Manžel stál na zahradě a v ruce svíral zmítající se předmět zabalený do teplé deky. Rozkázal: *„Zavolej veterináře.“* z deky vybalil malé srnčátko. *„Leželo u Obecňáku ve vysoké suché trávě a plakalo,“* vysvětloval. *„Hledalo mámu.“* Dorazil veterinář a vesele volal: *„Tak co, jaký poklad neseš domů dneska?“* Při pohledu na malého vylekaného a ustrašeného tvorečka dodal: *„Neboj se, to zvládneme.“*

V naší domácnosti nastal neuvěřitelný zmatek. Vzájemně se naše hlasy překřikovaly a nikdo nevěděl, co dělat. Kam dát srnčátko, čím ho nakrmit, jak upravit pelíšek. S pomocí veterináře jsme vše zvládli.

Dřevěnou ohradu v dolní části zahrady pod smrky jsme vystlali slámou i senem a zajistili jsme dostatek vody. Nejhorší bylo krmení. Mládě odmítalo mléko z dětské láhve. Jeho veliké hnědé oči vyjadřovaly strach a nespokojenost. Asi po půlhodině mládě konečně přijalo láhev a užívalo si teplé dobroty. Potom dlouho neklidně popocházelo po ohradě a seznamovalo se s novým domovem.

Celý týden manžel nocoval u kolouška na zahradě. Sousedé naše chování považovali za podivné. Trvalo dlouho, než si malý host přivykl na nové prostředí. Nejvíc ho děsily slepice a kohout. My i náš drobeček jsme se začali přizpůsobovat jeden druhému a bylo nám všem spolu moc dobře. Dostala jméno *Krásná*. Začátkem června se naše Krásná odvážila vyjít z ohrady a nejistě začala prozkoumávat celou zahradu. Okusovala nať mrkve, ochutnávala sazenice zelí, květák i kedlubny. Ředkvičky jí nevoněly. Kopýtky vyhrabávala malé bulvičky a vesele je rozhrabovala po zemi. Odvážila se i do skleníku, kde okusila listy salátu, okurek, rajčat i paprik.

„No nazdar! Bože, to je spoušť!“ vydralo se mi z hrdla. *„To nedám dohromady ani za sto let.“* Srnečka reagovala i na známý lidský hlas a přiběhla jako pejsek na zavolání. Celá šestiarová zahrada nesla známky její přítomnosti. Postupně za námi začala chodit. Odvážila se i do domu a lehce zdolala sedm vstupních schodů.

Čas plynul jako voda. Uběhl rok a přiblížil se podzim. Jednoho dne se naše Krásná ztratila. Celý týden jsme ji s manželem hledali, ale marně. Moje hlava nechtěla přiznat skutečnost, že pro zvěř je volání přírody zákonem. Přešla zima a nastalo další jaro. *„Zítra budeme řezat dřevo, musíme doplnit zásobu,“* rozhodl manžel. Zvuk cirkulárky se mi zařezával do mysli. Kde jsou chvíle strávené na zahradě ve společnosti Krásné. Z přípravy svačiny mě vyrušil silný hlas. *„Pojď, rychle, Krásná se nám vrátila!“* Namazané krajíce chleba se rozsypaly na podlahu. Vzrušením se mi podlamovala kolena a teplé slzy stékaly po tvářích. Stála pár kroků od manžela a klidně pozorovala jeho reakce. Svou pozornost dělila mezi nás a malého srnečka, který ji doprovázel. Podobal se matce tmavší skvrnou srsti na krku. Moje radost nebrala konce. Již jsem se viděla, jak pečujeme o ni i mládě. Nabízené vody a jablek se nedotkla. Mládě vesele pobíhalo okolo

matky a jeho veliké oči vyjadřovaly spokojenost. *„Počkej, nedotýkej se mláděte. Matka by nemusela dítě přijmout zpět,“* varoval rozhodně manžel.

„Krásná, naše milovaná Krásná. Ty ses nám vrátila? Chci tě pohladit, neboj se!“ prosilo moje srdce. Kolena se mi podlomila a já se sesunula vedle ní. Mládě se polekalo, ona ne. Upřeně mne pozorovala, v jejích očích svítila radost a láska. Ještě jednou otočila hlavu k manželovi, jemným zvukem dala znamení mláděti a odcházeli zpět do lesa. Moje nervozita dosáhla vrcholu. *„Krásná, neodcházej, máme tě moc rádi, budeme ochraňovat tebe i malého. Vrať se, celá zahrada bude tvoje.“* Na ramenou jsem ucítila pevnou mužovu ruku. *„No, no…“*

Na konci louky se Krásná ještě jednou otočila. *„Udělej něco, ať se vrátí! Rychle, zastav ji. Proč jsi jí nezabránil v odchodu, proč?“* vyhrkla moje ústa. Zabořila jsem hlavu do manželovy hrudi a pomalu se uklidňovala. Dlouho nikdo z nás nepromluvil. Moje myšlenky se toulaly v říši přírody a zvířat. Jak němá tvář dovede vyjádřit svou vděčnost a současně se pochlubit svou vlastní radostí.

V životě jsem dostala hodně rozličných dárků. Tenhle byl nejkrásnější. Věřím, že lze udělat zázrak, potěšit duši i mysl člověka bez jediného slova. Příroda je dokonalá a dává nám vzor pro naše jednání. *„Krásná, stále vzpomínáme.“*

DS Hvízdal
*Jana Kleinová, *1953*

Jiří Vodrážka

Křemínek

Sedm žlutých kamínků mám na dlani,
sedm žlutých kamínků, sedm svítání…
Je to refrén písničky, co mi v uších zní,
je to trampská skladbička, kterou miluji.
Až přijde ten můj čas,
snad mi ji zahrají.

Chtěl bych taky kamínek, i docela maličký,
měl by to být křemínek, velký jako prstýnek
a svítit jako plamínek.
Na dlani bych se s ním těšil – snad i povídal.

V parku u nás na náměstí – jsou tam tři lavičky.
S kamarády na nich sedáváme a koukáme na záhony plné květin.
Políčko, rozkvetlá louka mu říkají.
Tam určitě mezi květy leží krásný lesklý křemínek.

Třeba kolem někdy půjde Filip s Kateřinkou.
Všimnou si ho a řeknou si: *„Ten je krásný – proč tu leží?“*
Vezmeme ho, očistíme, pohladíme a řekneme si: *„Bude to dárek pro štěstí.“*
A už víme, komu ho dáme, komu radost uděláme.
Dáme ho našemu dědovi – bude ho mít na dlani.

Je to už dávno, co jsem dostal dárek. Byl od vnučky, která mi chtěla udělat radost a z dovolené mi přivezla kamínek. Byl malý, někde ležel a čekal, až ho právě ona zvedne. Měl jsem nejen radost, ale i cítil, že z něj vyzařuje jakási síla. Ta mi dává energii a já můžu, přes všechny svoje útrapy, svůj život žít.

Ten kamínek stále mám, opatruji jej, hladím a raduji se z něj.

DS Chýnov, pracoviště Chýnov
*Jiří Vodrážka, *1938*

Anna Ambrosová

Maminka

Vzpomínky, které vnímám jako dar ve svém životě, jsou rodiče a moji sourozenci, kdy moje maminka odjela do Vídně na několik dní ke svým sestrám, které byly ve Vídni provdány. Maminčině odjezdu předcházelo úmrtí mého devatenáctiletého bratra Vendy a maminčiny sestry nechtěly, aby zůstala sama, ale snažily se, aby přišla na jiné myšlenky. Změna místa, ovzduší. Můj bratr Venda pracoval jako číšník v německé restauraci *U Modré hvězdy*, která patřila k firmě *Ekhard*. Byla tam krásná restaurace se zahradou, kde se hrávaly kuželky. Pamatuji si, že moje maminka prala a žehlila pro Václava do zaměstnání, můj bratr byl jako *z cukru*. Maminka byla úžasná hospodyňka, celý víkend prala a žehlila, abychom byli všichni jako ze škatulky.

V tom samém domě, kde bydlela naše rodina, bydlel pan doktor Šír. Přišlo jedno smutné ráno, kdy jsme já a moji tři sourozenci šli do školy jako každý všední den. Ten den byl přesto jiný, do školy přišla paní doktorka Šírová se smutnou zprávou, že náš bratr zemřel. Měl vrozenou srdeční vadu. Když jsme já a bratr se sestrou viděli zničené rodiče, plakala jsem spíše z jejich bolesti a ztráty. Moji rodiče byli v hezkém vztahu s rodinou pana doktora, který si rád půjčoval z objemné knihovny mého bratra knihy různého žánru.

Tatínek pocházel ze Skuhrova ze sedmi dětí. Maminka z Chotěboře, kde měli její rodiče obchod se zeleninou, tam zároveň i bydleli. Nejraději jsem byla, když jsme se sešli doma všichni, nás pět dětí a rodiče. Když jsme byli spolu, bylo nám dobře. Domácnost a teplo domova vytvářela maminka, tatínek dojížděl a distribuoval pro obchody balíky z nádraží. Tatínek měl v Chotěboři ustájené koně pro svou práci. Byl často mimo

domov. Tatínek nejen pracoval, ale když jsme šli spát, sedával na schodech a všem čistil boty. Dodnes ho vidím, jak jsme měli všichni na druhý den vyskládané a vyčištěné boty. Maminka do rodinného rozpočtu přispívala penězi z ručních prací, např. háčkování nebo tzv. necování. Pamatuji si, jak svítila petrolejkou a pracovala dlouho do noci. Maminka často plakala ze ztráty svého syna a tatínek ji hladil po rukách.

V době maminčina pobytu ve Vídni jsme chodívali s tatínkem na procházky. Pamatuji si, k soše mistra Jana Husa, bylo to u Lipnice, nebo do obory, na zámek. Tatínek se snažil, abychom nebyli smutní. Úctu a lásku vůči mamince v nás pěstoval i tatínek, abychom doběhli na den matek rychle koupit do zahradnictví květinu. My všichni jsme chvátali, abychom hned ráno mamince kytičku předali. Maminčin odjezd do Vídně jsem nesla velmi těžce. Jednou jsme šli zase procházkou k nádraží a najednou jsem uviděla maminku. Dodnes si pamatuji, jak krásná byla. Měla na sobě černý kostýmek a černý klobouček. Vím, že jsme měli všichni obrovskou radost, a myslela jsem si, že mi radostí vyskočí srdce z hrudníku. Byl to dar za trpělivost, že je doma, že jsme se jí dočkali. Od té doby nic nepředčilo radost z příchodu maminky, dodnes mám stejné pocity, když si na tu událost vzpomenu. Ani šperk od manžela v podobě náramku k naší svatbě nepředčil lásku a vděčnost k mamince. Uvědomovala jsem si tenkrát, jak je nám maminka vzácná a co bychom si bez ní počali.

Nejbližší přirovnání, kterým bych charakterizovala svoji maminku, je *dar v podobě anděla*. V životě jsem měla vlastně obrovské štěstí – milující rodiče a sourozence i přesto, že jsme žili hodně skromně.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Anna Ambrosová, *1933*

Jana Došková

Potrava pro duši

Mám dvě dcery, Andreu a Mariku. Dcery mě obdarovaly krásnými bytostmi, a to jsou moje tři vnoučátka. Jedna z vnuček je Henrieta, narodila se roku 1999, je to úžasné stvoření, neobyčejně chytré, studuje chemii v Praze a za dva roky bude obhajovat doktorát a nyní pojede na měsíc do *USA*. Bude mi moc chybět. Je velmi zcestovalá, chytrá a cílevědomá. Jsem za to šťastná, že mi moje dcery dopřály vnoučata. Její sestra, moje druhá vnučka, je Hermína, nyní bude maturovat na gymnáziu a aspiruje stát se právničkou. Druhá dcera má patnáctiletého syna Kryštofa, hraje florbal, je sportovec, studuje na gymnáziu, jsem vděčná za to, že nesedí u počítače, ale věnuje se pohybu, sportu a svému zdraví. Dcery i vnoučátka za mnou chodí často, mají mě rády a já je taky. V době, kdy byla vnoučata mladší, jsem se jim hodně věnovala a byla jsem taková extravagantní babička, když jsem je hlídala. Při vyprávění pohádek si vzpomínám například na úvod pohádky: *„A tatínek král, když měla jeho dcera narozeniny, tak jí koupil manšestráky.“* Pohádky jsem si upravovala, vnoučata to milovala.

Dcery jsem vždy vedla k tomu, aby vzdělávaly sebe a svoje děti, a vedla jsem je k tomu, aby chodily na kroužky, například divadelní a ostatní, jako například *Kuťásek*.

Dcera Andrea byla vždy takzvaně pro děti, když dětem nešlo učení, doučovala je doma. Jednou takto dcera zase doma doučovala, a co se stalo? Vykradli nás. Zjistili jsme to až poté. Andrea byla vždy hodně oblíbená a pomáhala, nyní se živí výukou německého jazyka.

Druhá dcera Marika pracuje v jedné nadnárodní korporaci.

Obě dcery milovaly mého manžela Miloslava, jako tatínek byl výborný, dělal sport, volejbal, atletiku. Profesně byl pedagog. Hodně jsme jako rodina jezdívali na Kvildu, chodili do Sokola. Manžel byl nejen hodný, ale také fyzicky krásný člověk. Dělával vlasového modela, měl hodně vlasů a občas přišel i v extravagantním účesu. Dcery se s tatínkem hodně chlubily, byly na tatínka pyšné. Dříve jsme hodně sportovali, nebyli jsme žádní peciválové, jezdívali jsme na lyže, vlek stával 10 *Kčs*, jelení klobásy nebo kávu prodávali také za 10 *Kčs*. S vnučkami jsme jezdívali na chalupu do Borovan, kde je *Stádlecký most*. Chodívali jsme se koupat i pěšky. Vzhledem k tomu, že jsme měli oba s manželem dobrá pracovní místa, docela jsme si dopřávali. Někdy jsme se naložili do auta a vyrazili směr Znojmo třeba sbírat meruňky.

Já jsem byla velmi spokojená ve své profesi, jako hlavní sestra jsem měla možnosti, mohla jsem si dodělat kurz psychologie nebo pedagogiky. Když manžel umíral, děti byly u mne, zvládla jsem to daleko lépe. Důležité pro mne bylo, že jsme byli všichni spolu a manžel neodešel sám. Po odchodu jsem zůstala sama, přesto jsem neustrnula, chodila jsem na houby, borůvky, bezinky, velmi ráda jsem vařila a pekla, sušila byliny. Bezinky jsem věšela na šnůru na zápraží. Chodila jsem na šípky, pěstovala jsem mátu, rebarboru. Bavilo mě to, být, starat se. Odcházela jsem v 54 letech z pozice hlavní sestry, chtěla jsem se věnovat už své rodině a sobě. Napekla jsem vždy před příjezdem dcer a vnoučat koláče, naplňovalo mě starat se a těšit se na sebe. Byla jsem se svým životem spokojená.

Přítomnost vnoučátek mě vždy pohladí po duši, jejich přítomnost, fyzické objetí je pro mě taková *potrava pro duši*. Nosí mi vše, co mám ráda – mrkvový salát, ovoce, dostatek kávy. Pochvala, jak vypadám dobře, mě vždy pohladí po duši.

Řídím se životním mottem: *Co nechceš, aby činili ostatní tobě, nečiň ani ty jim.*

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Jana Došková, *1945*

Eliška Kasperová

Manžel

S mým budoucím manželem jsme se seznámili v prodejně, kde jsem pracovala, a on byl na vojně u pohraničníků ve Spáleništi. Psal se rok 1969. Manžel tenkrát chodil nakupovat pro vojáky potraviny. Bylo nám tehdy 20 let. Stalo se to na Annu, tedy 26. července, kamarádka mě pozvala na skleničku, za chvíli se objevil můj tatínek, který na Annu slavil narozeniny. Děvčata mu dala přiťuknout a šli jsme na *Vyhlídku* (hostinec). Přišli jsme do restaurace a uviděla jsem Emila, který seděl u stolu sám. Po chvíli se nabídl, jestli by mě mohl doprovodit. Pamatuji si, že jsme tenkrát šli cestou, kde se dělal nový vodovod mezi tzv. *fiňáky* (finské domky jsou typem montovaných dřevěných rodinných domů, které se hojně stavěly v Československu po druhé světové válce, částečně díky pomoci *UNRRA*), varovala jsem ho, aby nespadl do rozestavěné části. Samozřejmě do jámy spadl. Můj budoucí manžel za mnou takto utíkal na černo a hodně riskoval.

Uběhlo jedenáct měsíců, kdy se můj Emil vyslovil, že mě má rád a chce si mě vzít. Žádost o ruku musela proběhnout i u rodičů. Vidím to jako dnes. Tatínek sedával v kuchyni, kde si dával pivečko a cigaretku. Tenkrát sloužil vojenskou službu v Praze, Slováci se odtrhli a musel dosloužit u Maďarů u Miškovce, tady se tenkrát seznámili s maminkou. Z vyprávění vím, že tatínek byl Slovák a maminka Maďarka, odešli tenkrát v době repatriace na doosídlení pohraničí po odsunu sudetských Němců. Z tatínkova vyprávění jsem se dozvěděla, že když přišli do domečku, tedy budoucího domova, po odsunu sudetských Němců, byly na stole ještě hrnky s nedopitou kávou. Mně tenkrát byly asi tři roky.

Tatínek našemu vztahu a budoucímu manželství, stejně jako maminka, požehnal. Svatba byla 21. června 1969. Pamatuji si, že bylo velké horko. No a jak to bývá, po svatbě v prosinci 1970 přišel první syn Emil a druhý Pavel se narodil v listopadu 1976.

Po svatbě jsme chvíli bydleli u mých rodičů. Velitel mého manžela byl velmi hodný, v době vojenské služby si stačil manžel udělat i řidičský průkaz. Každý týden jezdil domů. Po dokončení vojenské služby začal se mnou prodávat v obchodě u *Jednoty*, měli jsme s manželem vystudovanou stejnou školu. V obchodě jsme spolu pracovali 23 let.

Jako partner a otec byl úžasný. Tenkrát si synové hráli s ohýnkem v nějaké kůlně, museli vyjíždět hasiči, paradoxem bylo, že manžel pracoval jako preventista požárů. Manžel byl klidný a spíše synům domlouval. Odešel před 14 lety, strávili jsme spolu krásných 42 let. Manžel byl tišší, nemluvný, klidný člověk. Byl, jak se říká, *tichý blázen*. Chodíval chytat ryby i s pejskem. Rád vařil i uklidil. Byl to parťák do života, který mi tady bude chybět. Zůstanou mi po manželovi krásné vzpomínky a dva synové.

Měla jsem štěstí na svého životního parťáka, takže můj manžel byl darem od života.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Eliška Kasperová, *1948*

Marie Kliková

Vám všem

„Ne, Májo, výbuch chatky, která vyletěla do povětří i s vaší nejlepší kamarádkou, fakt na tohle téma nenapasujeme,“ usměrňuje mé nápady Dáša, dobrovolnice z *ADRY*, která za mnou dochází a se kterou tu právě přemýšlíme nad tématem *nejkrásnější dárek aneb dárek pro mou duši* a smějeme se tomu.

„A co kdybych napsala, že jste pro mě tím dárkem vy, Dášo?“ přemýšlím dál.

„To bych vám ale nemohla napsat já, a navíc by to bylo moc krátké a nezajímavé, Májo. Těch darů ve vašem životě muselo být hodně. Na něco určitě přijdete.“

„No, bylo toho v životě hodně. Nevím ale, co upřednostnit. Měla jsem obecně v životě štěstí na dobré lidi. Nějak jsem si je do života přitahovala. S jednou kamarádkou jsme třeba procestovaly stopem celou republiku. Jen s batohem na zádech. A těch chlapů co se za námi otáčelo! Vůbec muži měli v mém životě své místo. To tam ale psát nebudeme. Nechci upřednostňovat jen jednoho…“ Významně na Dášu mrknu a přemýšlím dál. *„Hodně velkým darem bylo narození mých synů. To by vám určitě řekla každá maminka, ale nevím, jak přesně to rozvést. Taky jsem měla mnoho kolegů ve školách, kde jsem učila, kteří mi v době komunismu významně pomohli a podrželi, když bylo třeba. Vůbec ta doba prověřila vztahy mezi lidmi.“*

A přemítám tu dál nad tématem, které je tak jasné a skýtá tolik možností… Pomalu se nořím do vzpomínek na svůj tak dlouhý život, který jsem prožila a prožívám, a nemohu na nic konkrétního přijít. Více než devadesát let na tomhle světě, to už je přece nějaký čas na to, abych v něm našla nějaký Dar, který bych mohla nazvat *nejkrásnějším*, nějaký, který mě obohatil, utkvěl v paměti nebo mě třeba posunul dál… A tak tu vy-

právím a všechno se mi začíná slévat v jedno. A jediné, co ke mně teď přichází, je vděčnost. Čirá, čistá vděčnost za to, s kým a jakým způsobem jsem ten svůj život prožila.

Vyprávím Dáše všechny důležité okamžiky, vzpomínám na konkrétní lidi, které jsem potkala a kteří měli v mém životě zvláštní místo, a přemýšlím i o dárcích, které jsem kdy od nich dostala. A já s odstupem těch mnoha let už přecházím všechny ty hmotné dary, které si už ani nepamatuji a přijdou mi nicotné, a cítím už jen velikou lásku. To ten odstup. Odstup ležící ženy, která vzpomíná a přemítá nad tím, co v životě udělala dobře, co špatně… Všechny hmotné dary jsou bůhví kde a jediné, co mi zůstalo, je má hlava, která díky mé profesi učitelky a díky mé celoživotní zvídavosti skvěle funguje. A tak jsem vděčná za to, že si stále vše pamatuji a že mohu vyprávět o světě, tak jak jsem ho kolem sebe vnímala já.

Vracím se do doby dávno minulé a prociťuji tu atmosféru, vůně, emoce a události, které se staly. Ve vzpomínkách znovu potkávám lidi, kteří mi byli tak blízko, a v duchu je objímám. Některým děkuji, některým odpouštím, některé prosím o odpuštění. A jestli bych měnila? Jestli bych udělala něco jinak? Asi ne. Všechno špatné mě vždycky posunulo jinam a dalo mi potkat další skvělé lidi, které bych jinak minula. Vy všichni, kteří přebýváte v mých vzpomínkách, vy jste součástí toho Daru, který jsem dostala. Cítím, že jsem s vámi navždy spojená. Hýčkám si své vzpomínky a jsem i ráda za to, že je mohu někomu vyprávět.

To je mé bohatství, to je můj *Dar*. Dar pro mou duši.

„Myslíte, že to takhle může být, Dášo?“

„No vidíte. Pak že na nic nepřijdete.“

DS Máj
*Marie Kliková, *1934*

Václav Kliment

Život je dar

Nevím, jestli to bude dárek jen *pro duši*, ale určitě bude i pro vytváření vztahů, radosti a náplně života.

První a podle mě nejdůležitější dar, který jsem dostal, byl dar života, pečlivá a láskyplná péče mých rodičů, kteří mi první krůčky nejen usnadňovali, ale první překážky odstraňovali. Později mě na problémy upozorňovali a radili, jak si s nimi poradit.

První *závan* dospívání byl s příchodem školy. To byl obrovský dar, který jsem bohužel zhodnotil mnohem později. Až když jsem zjistil, že sbírat vědomosti je nejen užitečné, ale i zábavné. Další obrovský dar zjištění!

Po skončení školy jsem se dostal na Střední hotelovou školu v Mariánských Lázních, což tedy nebyl dar, ale štěstí. Ale to, že jsem ji úspěšně absolvoval, byl dar. Dar mých profesorů, lektorů a instruktorů za jejich nekonečnou trpělivost.

Po skončení vojenské služby, kde jsem pramálo darů dostal a ještě méně jsem jich rozdal, jsem nastoupil jako vrchní číšník do hotelu *Vyšehrad* v Českém Krumlově. Jako člověk s poměrně vysokou funkcí, ale mizivě málo zkušenostmi, které jsem sbíral za pochodu, jsem dostával dary v podobě rad svých spolupracovníků.

V sedmadvaceti letech jsem se oženil a z krásného vztahu se nám narodily dvě děti, pro nás princ a princezna, kteří pro mě znamenají jeden z největších darů, ale i zázraků mého života.

A jak léta a život běží, život nám přinášel lásku i trápení. Žena mi zemřela, ale děti už byly dospělé a pomohly mi smutek překonat. Dnes už mají vlastní děti, tři princezničky, o kterých se domnívám (s ješitností mně vlastní), že mají dědu rády. A já se tak cítím obdarován tím největším *Darem*!

DS Dobrá Voda, pracoviště Chvalkov
*Václav Kliment, *1947*

Jana Kocmichová

Čtyři dary

Když jsem si přečetla téma *Nejkrásnější dárek*, přišlo mi na mysl, že nemám jeden, ale hned čtyři nejkrásnější dárky. Jeden, který jsem darovala. Druhý, který jsem dostala, a třetí, který jsem si sama sobě pořídila. Tak to vezmu pěkně popořádku.

Začnu prvním dárkem. Co mě k tomu vedlo? Narodila jsem se za druhé světové války v roce 1941 v rolnické rodině. Když jsem ukončila základní školu, chtěla jsem jít studovat do jedenáctileté školy. Přijímací zkoušky jsem udělala a byla přijata. Přišla jsem s radostí domů. Uslyšel to ale můj dědeček a pravil: *„Honzo,"* - to byl můj otec - *„jen si dej děvečku pryč."* Já to slyšela a tu mi blesklo hlavou, že hodně práce bude muset udělat maminka, a bylo rozhodnuto. Okamžitě jsem napsala do školy, že nenastoupím. Zůstala jsem pracovat u rodičů. Přes léto, co k sedlačině patří, v zimě jsem jezdila s otcem do lesa tahat dříví. Měli jsme tři koně, takže já jezdila s jedním, otec s párem. Proč do lesa? Protože byly potřeba peníze na daně a zejména na pokuty za nesplněné dodávky, které stát předepisoval.

Protože jsem byla mladá, chtěla jsem si občas také něco koupit jako mé kamarádky, které chodily do práce. Tak jsem si po čase vymohla, že jsem místo do lesa mohla jít na brigádu alespoň přes zimu. Začala jsem dělat u zedníků.

Jaké bylo moje překvapení, když přišel stavbyvedoucí a ptal se mě, jakou chci zálohu. Já nevěděla, co to je, a tak jsem řekla stejnou zálohu jako paní, co se mnou dělala. Dostala jsem 300 korun a zde začíná můj první dárek. Šla jsem do obchodu a domů

koupila kilo citronů a láhev stolního oleje. Z doplatku pak mamince zimní boty, říkalo se jim *mrazovky*.

Pak rodiče vstoupili do *JZD* a já se vdala a zde začíná můj druhý dárek. Narodily se mi děti, dcera a syn rok po sobě. Mohla jsem je tak oblékat, jako kdyby byli dvojčata. V té době na ně nebylo k dostání tolik věcí jako dnes. Třeba vlna. Řešilo se to tak, že se koupily bílé vlněné ponožky, které se rozpáraly, a vlna se obarvila. Později to nahradili svou vlnou angorští králíci. Poslala se *ztříst* a výměnou přišla vlna, už i jaká se vybrala barva.

Třetí dárek pořizuji sama pro sebe a mám z něj radost. Sbírám lidové písničky, píši rodinnou kroniku a tak trochu dělám něco jako psaní rodokmenu pro příští generace.

A nakonec jsem dostala ještě čtvrtý, zcela nečekaný dárek – a ten byl ze všech nejkrásnější. Tím dárkem bylo narození dvojčátek, dvou holčiček mého syna. Díky tomu jsem se stala babičkou.

DS Dobrá Voda, pracoviště Chvalkov
*Jana Kocmichová, *1941*

Marie Kočerová

Bobeš

Když jsem byla ještě moc malá, už si dnes nepamatuji, kolik mi to vlastně bylo let, ale do školy jsem ještě nechodila, byla jsem často na vesnici, hlídala mě moje babička a můj nejhodnější děda na světě!

Pro mě to vždy byly ty nejkrásnější dny, které jsem tam prožila. Byla jsem bohužel jedináček, maminka brzy onemocněla a já jsem často bývala moc sama.

Nu a jednoho dne přinesl můj dědeček domů krásné malé růžové selátko. Byla jsem z něj úplně unesená! Pojala jsem to, jako že je to můj bráška, a moc jsem ho milovala, hned jak jsem ho uviděla.

Dědeček řekl, že ho přinesl pro mě, že věděl, že budu mít radost, a daroval mi ho.

Nechali jsme ho v kuchyni, ve velké bedně, bylo moc malinkaté a to se mi moc líbilo.

Vymýšleli jsme pro něho jméno, děda měl bratra Pepíka, a tak jsem se rozhodla, že se bude jmenovat jako strýc – *Pepíček*. Ten strýc byl moc hodný, tak proto. Často mi vozil různé sladkosti a dělal rád srandy.

Babička mi s ním dovolila spát ze začátku v kuchyni, já byla v posteli-gauči a ono chtělo pořád lézt nahoru, ale nikdy se mu to nepovedlo. Babička mi zakázala ho do postele dávat, prý by mohlo spadnout a ublížit si.

Snášela jsem mu svoje hračky, dost jsme si spolu vyhráli.

Když povyrostlo, byli jsme spolu na dvoře a pak také lítalo na zahradu. To se babičce moc nelíbilo. Dědeček se jen smál, ten by selátku dovolil cokoliv. Ale babička byla vždy přísnější - ta se zlobila.

Ale jakmile babička nebyla doma, tak jsme selátko nechali lítat, kde se mu líbilo. Také vždy udělalo pěknou *rotyku*.

Museli jsme po něm s dědou často uklízet, aby babička nenadávala. Vždy to stejně poznala, protože se navyvádělo dost! Něco jsme uklidit ani nedokázali. Rozbilo vrátka na zahradu, honilo slepice, kačeny, bylo moc rychlé, čím bylo větší. Stále rostlo.

Rostlo jako z vody! A nakonec děda rozhodl a muselo mít svůj zděný domeček. Moc jsem to oplakala a často jsem za ním docházela, měla jsem tam starou židli, na které jsem proseděla hodiny. Povídali jsme si spolu a on mě měl také moc rád.

Těžce jsem nesla, že musí být v prasečím domku. Holt to bylo prasátko, to mi jako malé nedošlo. Brala jsem ho jako pejska.

Ale co děda slíbil, nikdy náš Pepa nešel na porážku! Potom chcíplo.

A můj milovaný děda mi koupil psa. Krásné malé štěňátko se stalo mým kamarádem na spousty let, které jsem u své babičky a dědečka trávila. Jak jsem mohla, tak jsem byla u nich na vesnici. Každý víkend a každé prázdniny. Psa jsme pojmenovali *Bobeš*.

Tak to byl pro mě od mých prarodičů druhý nejkrásnější dárek v mém životě. Bobeš se dožil úctyhodných sedmnácti let. Byl to tzv. *voříšek*, ale milovala jsem ho celým svým srdcem. Lepšího a hodnějšího psa jsem již nikdy nepoznala a dodnes na něho s láskou vzpomínám!

CSS Staroměstská
*Marie Kočerová, *1930*

Jaroslav Kuneš

Manželka Miluška

Nejkrásnější dárek - otázka, která se v našem životě často objevuje. S otazníkem či vykřičníkem.

V tuto chvíli nehodnotím ty dárky, které byly za mého dětství a mládí k svátku či narozeninám. Jak bych je měl hodnotit, podle velikosti, ceny? Ale i ten nejmenší dárek může potěšit na duši. Záleží k jaké příležitosti, od koho a v jaké době byl věnován.

Ale od začátku.

Jako malý hošík jsem nerozeznal, zda jde o dárek, nebo samozřejmost. Třeba malinké kolo ve třech letech. Kde ho otec v té době sehnal? Těžko říci. Později i vzduchovka. Ta kola se mnou rostla. Vždy po určité době byla větší a větší. Byly to dary?

Ještě chci poznamenat, že poslední kolo, to závodní, jsem si sestavil sám. Skoro na profi úrovni. Tak jsem si sám sobě udělal radost a hodně ho užil. Ale to už byla střední škola.

Dar nemusí být vždy materiální, ale i k potěše duše. Ledasco se změnilo. Po střední přišla vojna. Je zajímavé, že na ni vzpomínám jako na dobré období svého života. Užíval jsem vojenský čas bouřlivě, bez průšvihů. Oproti kamarádům, kteří prošli šikanou. Byla vojna dar? Začínám se zabývat touto otázkou.

Pak přišel velký obrat. Oženil jsem se brzy po našem seznámení. Sbalil jsem si svých šest švestek a přesídlil z města na venkov. Svatbu zařizoval a platil otec nevěsty. V selském stavení se dárky mnoho nedávaly. Musel jsem se učit pracovat v zemědělském prostředí a chodit do práce. Určité výhody to mělo, například jídla, co hrdlo ráčilo, ale volno moc nebylo.

Největší podporu jsem měl u manželky. Vedla mě naším společným životem, který se po nějakém čase zklidnil, a s dětmi jsme jezdili na dovolenou na Lipno, do Bulharska, na Šumavu apod.

A pořád ta moje Miluška! Vzpomínání na další, byť malé dárky, a to po všech těch letech, bylo opravdu milé. Sám bych si je nekoupil. Krokoměr, pak i dalekohled. Hodně jsme ho s dětmi užili v přírodě. A pak ještě dárky napovězené – motorová pila, sekačka na trávu.

Když spojím všechny uvedené, ale i ty neuvedené dárky pro duši, tak mi z toho vyvstane v mysli ten můj nejkrásnější dárek a je to moje zlatá, stále milovaná *manželka Miluška*.

Od koho ten dar vlastně je? Nejsem věřící, tak ne od Boha, karma? Co je to karma Je to běh života na naší modré planetě!

A své milované Milušce vděčím samozřejmě za naše dvě společné děti – dceru a syna. U nich stále vidím ten vliv jejich maminky.

Moc jí za všechno děkuji a stále na ni myslím.

CSS Staroměstská
*Jaroslav Kuneš, *1943*

Věra Loukotková

Tři přání

Už jako mladá jsem měla tři přání. První z nich bylo vidět moře. Druhé přání bylo velmi poetické, celé prázdniny v horách, kde se pasou ovečky a dělá se žinčica, a abych si to užila a starala se o ty ovečky. Třetí přání byla projížďka kočárem s kožešinami, protože miluji zimu a zachumlala bych se do kožíšků a jeli bychom na nějakou trasu a celou cestu by zvonily rolničky.

První přání a vlastně pro mne dárek bylo splnění pobytu u moře. Kamarád mého manžela měl známé vysokoškoláky Bulhary a ten nám poslal 200 *leva*, ve Varně na poště jsme mu dali 2000 *Kčs* a ocitli jsme se v Primorsku, kde byl krásný pohled na moře, kde si člověk mohl postavit stan, kamarád Bulhar tady měl i starou babičku, takovou *babulenku*. Pnulo se tam víno, rostly tam melouny, které jsme si trhali. Babička měla synovce, jmenoval se Daňo, ten babičku přesvědčil, aby si sundala šátek, v černém oblečení nádherně kontrastovaly vlasy bílé jako mléko, dlouhé až do pasu. Babička sedávala a dívala se na moře se vzpomínkami na svého syna, který na moři zahynul. Držíval se zvyk, že se na místo přináší kamínky, dělají se takové malé mohylky. Z Primorska jsme se vraceli na jiné místo v Bulharsku, kde jsme strávili pět týdnů. Moře miluji, ale strach mám z utopení. Pobyt u moře za doby totality byl moje splněné přání a vlastně dárek od manžela.

Druhým splněným přáním a dárkem byl pobyt na horách a turistika s manželem, když jsme byli ještě svobodní, někde jsme se *vybivakovali*, manžel byl takový *starý skaut*. Pamatuji si, jak jsme se dostali s manželem na Slovensku do údolí pod Roháčem, kde jsme byli s kamarády, kde jsme potkali nějaké výzkumníky, postavili jsme si nad nimi

stan, chtěli jsme udělat přechod po horách a vrátit se do tábořiště. Kousek od nás byla velká chata. Byla úplně obsazená, nebylo jediné volné lůžko. Hoši se rozhodli, že půjdeme jinam, na půli cesty se objevili Pražáci a varovali nás, protože cesta představovala riziko. Pokračovali jsme ke značce Jalovecká dolina a poté jsme se orientovali spíše po paměti. Noc jsme přečkali právě tady, bylo zde plno naplaveného dřeva, dál se nedalo jít. A ráno, když jsme se probudili, objevila se nad námi lávka, kterou jsme předchozí večer ve tmě vidět ani nemohli. Vrátili jsme se zase oklikou ke svému tábořišti. Hory mě lákají přírodou, klidem, vzduchem.

Lákalo mě vždy pracovat na statku u zvířat, která miluji, a pracovala bych tady klidně za stravu. Tu a tam bych si vylezla po horách. Byli jsme milovníci zvířat, naše první zvířátko byla fenečka kokra *Netynka* z Jemčinských lesů, což byl hlavně dárek pro mě i pro syna. Moje maminka, která měla fenečku vyzvednout po šesti týdnech od narození, vyprávěla, jak strašně plakala a stýskalo se jí. Netynka bohužel zemřela v sedmi letech na infarkt myokardu. Pochovali jsme ji k naší borovičce na zahradě.

Prožila s námi krásné roky, kdy jsme sportovali, jezdili na lyžích nebo jsme dělali turistiku. Další dobrá duše naší rodiny byla *Babetka*, kočička, kterou jsme si vzali s manželem na inzerát a která se dožila úctyhodných 18 let. Byla to vesnická *mourinka*. Pro mě byla zvířátka vždy jako dobré duše. Jak se říká: *Daruj zvíře, daruješ kus srdce*.

Svůj život jsem měla naplněný láskou, zodpovědností a společnými zážitky.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Věra Loukotková, *1930*

František Michner

Rodina

Myslím si, že největším dárkem pro každého rodiče jsou zdravé děti. Děti beru jako pokračovatele rodu, rodové linie.

Moje děti přišly na svět z lásky a plánovaně. S manželkou jsme po svatbě plánovali miminko, jako první se narodila dcera Ivanka. Ivanka přišla na svět v roce 1964. Vzpomínám si, když jsme měli svatbu, 21. září 1963, často jsme byli v řečech, že se musíme brát. Nebyla to pravda.

Pamatuji si, jak jsem vezl manželku do porodnice vypůjčenou *felicií*, a jediný telefon, který byl v dosahu, byl u nás v hospodě. Do porodu musela být manželka v nemocnici. Původně jsem si myslel, že místo dcery to bude kluk. Když mi volali domů - do hospody - a přišel mi to oznámit hospodský, nechtěně ze mě *vyjelo*: *„Ježíši, holka?“* Nakonec jsem byl moc rád, že máme holčičku.

Naproti nemocnici bydlela moje babička, věděla, že tam mám manželku, chodila vyzvídat před porodem na vrátnici, takže měla informace z první ruky.

Po porodu manželka bohužel nemohla kojit, proto hned první cesta z porodnice vedla do lékárny pro umělé mléko. Zastavili jsme s autem na náměstí Přemysla Otakara II., manželka odešla do lékárny a já choval malou Ivanku v autě. Vtom přišli policisté s tím, ať okamžitě odjedu, když mě viděli, byli uznalí a nechali mě na místě počkat.

Jméno Ivanka v této formě se nesmělo uvádět, přesto jí na matrice do rodného listu místo jména Ivana uvedli Ivanka. Po pádu komunismu si nechala křestní jméno upravit dle rodného listu i v občanském průkaze.

Dcera jako prvorozená mi dělala radost a vlastně mě *obdarovávala* i svým přístupem ke vzdělání. Nebyli jsme bohužel dostatečně angažovaní, přesto se mi povedlo dostat ji na gymnázium do Třeboně, nebudu zastírat, jak se říkalo – musel jsem *přijet na praseti*. To tak bylo.

Bohužel na vysokou školu, byť měla výborné studijní výsledky, se nedostala. Její životní cesta směřovala nakonec do školství, pracovala na odborném učilišti v Lišově a poté jako administrativní pracovnice v Budvaru.

Mým druhým dárkem byl můj syn Jaromír, který se narodil v roce 1969. O jméně si jednohlasně rozhodla manželka. Jména obou dětí jsme zvolili cíleně - ta, která v příbuzenstvu nebyla. Jako rodina jsme vždy drželi pohromadě, když *vylétli z hnízda*, začali se mezi sebou hezky stýkat vnučky s vnuky.

Dalším darem pro mne byla moje druhá rodina, tchyně s tchánem. Tchyně hlídala naše děti, hlavně v době, kdy jsme chodili do práce.

V paměti mi utkvěla vzpomínka, když byla dcera malá, zapomněl jsem klíčky v zapalování ve svém starém *moskviči*. Dceři se povedlo auto nastartovat, bohudíky nikam nedojela, stačila vytáhnout klíčky z auta a s klíčky utéct, stoupla si nad studnu a klíčky do ní hodila. Naštěstí jsem měl náhradní, původní klíče jsou ve studni dodnes. V zápalu rozčilení, kdy jsem honil dceru kolem dvora, utekla do bezpečné náruče tchyně. Tchyně ji uchránila před výpraskem.

Mým dalším požehnáním a darem pro život je má současná manželka, se kterou jsem se seznámil coby mladý bagrista, který se *poflakoval* po práci, a ona se zrovna z práce vracela. Slovo dalo slovo a po roce ve vojenské službě za mnou přijela. V září oslavíme dvaašedesáté výročí svatby.

Můj recept na rodinné štěstí a manželství je takový: o věcech se mluvilo, věřili jsme si, starali a pečovali jsme o sebe, každý měl svou důležitou roli v rodině.

Pojí nás nejen láska a úcta, ale také vzpomínky a zážitky, například když jsme jeli k Balatonu, na Slovensko k sestřenici, do západočeských lázní. Nikdy jsme se nepohádali. Manželský slib jsme složili v kostele. V chudobě i bohatství, v nemoci i ve zdraví. Tak to má být.

Děkuji životu za tyto dary.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*František Michner, *1940*

Am
C/E
D

Marie Pavlíková

Cesta víry a lásky

Měla jsem to štěstí, že tatínek a maminka byli křesťané a dobře mě vedli.

Narodila jsem se do křesťanské rodiny, rodiče byli celý život vedeni k víře, stejně jako já a moji sourozenci. Byla jsem nejmladší, bratři byli na mě moc hodní a pořád něco vymýšleli, jmenovali se František a Jan.

Byla jsem poměrně oblíbená i mezi dětmi, ráda jsem zpívala už od malička, rodiče mě vedli k hodnotám a lásce. Hlavní zásluhu na tom, jak jsem vnímala život a víru, mají právě oni.

Tatínkovy sestry, moje tety Marie a Helena byly řeholní sestry v Českých Budějovicích, jedna učila na církevním gymnáziu a jedna dělala ředitelku. Navštěvovala jsem církevní školu, kde pracovaly právě moje tety. Zde byl řád *Petrínů* a jeptišky řádu *Srdce Páně*. Vedla jsem církevní pěvecký sbor. Jako dívka jsem se učila na klavír, později jsem hrávala i na varhany v kostele. Chtěla jsem hrát i na housle, ale přišlo striktní vyjádření rodičů, že si mám vybrat klavír, nebo housle, na oboje peníze rodiče neměli. Největší láska je hudba, miluji klasiky. V době studií, kdy nebyly peníze na koncerty, jsem chodívala do opery jen na stání. Do školy jsem chodila tak dlouho, než to zavřeli komunisté, což bylo asi do deseti let. Poté z této školy udělali státní základní školu. Jedna z tet byla na audienci u prezidenta T. G. Masaryka jako první řeholní sestra. Náboženství bylo pro *TGM* i pro jeho ženu cestou k pokroku a ke svobodomyslnosti. Jako dar vnímám i to, že jsem se narodila do láskyplné rodiny. Moje víra mě neustále těší, je pro mne silnou oporou. Hmotné dárky přináší lidem třeba jen krátkodobou emoci. Dar víry a

hodnot jde se mnou celým životem a v tom je jedinečný. Tento dar jsem se snažila vložit i do svých dětí. Já víru nemám jen pro sebe a ráda bych tuto radost šířila dál. Tento dar lásky a víry bych přála všem lidem na světě.

Můj tatínek vedl loutkové divadlo, které hrávali kněží. Někdy jsem zaskakovala i já, kdy jsem mluvila za loutky. Pomáhala jsem nejen v divadelním křesťanském spolku, ale také jsem vedla ještě s jedním kamarádem zpívání menších dětí. Bylo to pro mě krásné a vnímala jsem to jako Boží dar, člověk je daleko bohatší, když cítí radost z hudby. Miluji každou hudbu.

Moje láska a dar přes víru k hudbě ovlivnily i výběr mojí budoucí profese, a to byla pedagogika. Studovala jsem český jazyk a hudební výchovu. Učila jsem na základních školách v Českém Krumlově, Větřní a v Českých Budějovicích. Ve školství jsem strávila jako pedagožka celý život až do důchodu, z toho vychází moje láska ke vzdělání a ke knihám. Četla jsem především *klasiky* a velmi ráda jsem si knihy kupovala.

Víra jako dar mi dala sílu překonat překážky a životní zkoušky.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Marie Pavlíková, *1938*

Václav Vochozka

Po sněhu půjdu, čistém, bílém

Jednou na začátku zimy, myslím už při snídani, jsem se rozhodl, že si udělám pěkný den, že se trochu projdu po svém, teď už bývalém lesnickém úseku.

Toho dne bylo zvláštní počasí. Chvílemi foukal slabý západní vítr, chvíli jasno, chvíli zataženo, občas sněhová přeháňka, ráno slabý mráz. Když vítr odehnal mraky, slunce zářilo, až oči bolely od jiskřícího sněhu.

Coural jsem po lese, brodil se v čerstvě napadané, nad kotníky vysoké, neporušené vrstvě sněhu, pomalu obcházel oblíbená místa, u jejichž přeměn jsem spolupůsobil. Procházel jsem zvolna lesíky i bývalé neplodné zalesněné pastviny mezi novohuťskou a sotva znatelnou lukovskou cestou, přes bývalé mokřiny a dvě malá vrchovištní rašeliniště nad lukovskou kapličkou, obojí protkané sítí mělkých, nyní už suchých odvodňovacích příkopů. Těšilo mě, jak postupně jejich funkci převzal od poslední čtvrtiny minulého století nový, mladý, rychle rostoucí smrkový les.

Posléze jsem se rozhlížel z posedu na prastaré vykotlané lípě, stojící na návětrné vyvýšenině uprostřed luk, políček a pastvin, v bývalých Nových Hutích. Blesk a větrná smršť ji před léty připravily v polovině výšky o větší část koruny a lípa, teď bez listí, připomínala obrovitý pětiramenný svícen.

Kolika větrným smrštím dokázala odolat, než podlehla? Odkud se vzala síla, která v průběhu sotva dvacetiletí vytvořila ze spodních větví novou korunu? Odlomený ležící kmen zvolna ohlodává zubu času.

Vybavovala se mi i mnohá večerní i ranní čekání, setkávání se zvěří i lovy jelenů s loveckými hosty, ale také kdo a kdy lípu zasadil a jaké to tu bylo dávno předtím. Stál tu tehdy pradávný, ne zcela souvislý, převážně listnatý prales s příměsí jedle a smrku s obrovskými zásobami dříví.

Na Buquoyském nově nabytém majetku (1619) vznikají sklárny (v Nových i Starých Hutích 1621–1677). Z německy mluvících území přicházejí kolonisté – skláři, dřevorubci, uhlíři – a na vytěžených plochách si postupně staví z kamene získaného z bohatých místních zdrojů domky, roztroušené podél cesty, zvětšují políčka, vynášejí kamení, daří se tu jen žitu, ovsu a bramborám, na pastvinách chovají dobytek a živí se, po přemístění skláren za dalšími nedotčenými zásobami dřeva, jako dřevaři, drobní zemědělci a mnozí muži, aby uživili své rodiny, odcházejí postupně pracovat od jara do podzimu do měst, zejména do Vídně a severních Čech.

Čas tady takto běžel dál i v 18. a 19. století celkem v poklidu, střídaly se generace, na vytěžených plochách přibývaly další nové domky i několik zemědělských usedlostí a nic moc se nezměnilo ani po roce 1918, kdy se zdejším Němcům dařilo mnohem lépe než lidem v Rakousku a Německu.

Čas běžel dál a po krátké euforii před připojením k *Říši* (1938), pokud tady v tom zapadlém koutu byl k ní důvod, odešli zdejší muži nabídnout své životy na oltář své nové vlasti a mnozí je také položili.

V červnu r. 1946 (na základě rozhodnutí velmocí o poválečném uspořádání Evropy a prováděcích *Benešových dekretů*) museli skoro všichni své domovy opustit. Před i po odsunu, jakož i v časech dosidlování pohraničí, nastalo jisté bezvládí, v němž se u jednotlivců či skupin projevovaly spodní tóny české povahy.

Baráky v Lukově a Nových Hutích zůstaly neosídlené, vykradené, po zřízení pohraničního pásma byly zbourané a na začátku šedesátých let 20. století je buldozery srovnaly se zemí.

To už jsem tady od roku 1958 byl a po uplynulých třech stoletích pomáhal zajišťovat návrat lesa na značnou část po sklárnách odlesněných ploch.

To všechno mi v té chvíli proběhlo hlavou u staré vykotlané lípy, přes nepřízeň osudu stále bojující o své místo na slunci.

Vysokým lesem nad novohuťskou cestou a pak podél odrůstajících mlazin jsem došel až pod *Kamenné pole*, odkud Hojná Voda i výhled dolů do známé krajiny, změněné prvním neporušeným bílým příkrovem, působily tak, že jsem se i tady rád poněkud pozdržel. Kamenným polem, na němž už také odrůstal mladý les, jsem prošel nahoru a po vrstevnicovém chodníčku, vedoucím nejprve kolem severního výběžku skalnatého hřbetu, na jehož římse před léty, vždy na jaře, hnízdil pár výrů.

Po loveckém chodníku jsem se dál zvolna brodil sněhem dospělými smrkovými porosty severovýchodním, silně kamenitým svahem Vysoké k další skále, na opačné straně hřbetu. Odtud, z *Vitorazské vyhlídky*, byl tehdy nádherný výhled do Rakouska. I tady jsem se s potěšením díval na stále zapovězenou krajinu rakouského Vitorazska s hradem, městem, městečky a vesnicemi i maličkým dýmajícím vláčkem, jedoucím zvolna do dáli širokým údolím bílou plání.

Kráčel jsem dál lesním tichem se znatelně vyšší vrstvou sněhu po úzké cestě k vrcholu Vysoké, obhlédl skály přikryté bílými čepicemi a balvanitou necestou doklopýtal starým převážně smrkovým porostem podél dalšího skalnatého *hřbítku* až na okraj velké, kdysi dvacetihektarové holiny na jižním svahu Vysoké, kde trávu udusil mladý les, který už i mne výrazně přerostl.

Tam jsem po vojně při jejím zalesňování ve druhém roce své služby *ronil pot a slzy*. Těm místům se říkalo *Sahara*. Všeho tam bylo víc. Víc tam pražilo slunce, víc než jinde tam foukal vítr, je tam víc kamení, skoro jen kamení, a byla tam tehdy tráva tak vysoká, že v ní zaléhala jelení zvěř. Ta tráva se jmenuje *třtina křovištní* a její kořeny prorůstaly i to málo země, která zbývala mezi kamením. A když měl v těchto podmínkách zajistit začátečník kvalitní zalesnění i tam, kde to nejde, nelze se divit, že mě tam úplně přešly dřívější představy o práci lesníka na zdravém vzduchu. Možná právě proto mám ta místa rád.

Ale abych se vrátil: Stál jsem na okraji vysokého lesa blízko u silného buku. Líbilo se mi dívat se shora v zářícím odpoledním slunci na odrůstající mladý les, na blízká i velmi vzdálená místa, proměněná sněhovým příkrovem.

V té chvíli byla obloha nade mnou jako vymetená, bez jediného mráčku a tak tmavě modrá jako šmolka v bakelitové krabičce, ze které kdysi má matka barvila vodu k máchání vypraného prádla.

Trvalo to chvíli a náhle se v dálce od západního obzoru rychle začala zkracovat dohlednost. Začala mizet vzdálená a postupně bližší a bližší místa. A když v mírném větru začaly poletovat první vločky sněhu, pochopil jsem, že se žene silná sněhová přeháňka. Padaly obrovské vločky a sypalo se tak, že ve chvilce nebylo vidět dál než na dvacet kroků.

A znenadání se přede mnou, ze zmizelé mlaziny, z neprůhledné zástěny padajícího sněhu zvolna vynořil silný jelen. Za ním s malým odstupem silnější druhý a ještě silnější třetí. Táhli zvolna se zasněženými hřbety, s hlavami skloněnými, obtíženými členitým parožím.

V naprostém tichu prošli volným krokem kolem mne ve vzdálenosti tří metrů. Jako bych tam nebyl.

Jak se objevili, tak za oponou padajícího sněhu zmizeli – jako duchové. Směřovali zřejmě dolů do podhůří, kam v ten čas každoročně odcházela značná část jelení zvěře, za snazším přežitím nastávající zimy.

Stál jsem tam dlouho i potom, co přestal padat sníh, co se vyjasnilo a opět se rozzářilo slunce. Zbyly po nich jen zapadané stopy.

Dodneška neumím dobře vyjádřit své pocity. Snad pocit sounáležitosti. Že nepřekážím, neruším a že jsem tam pro tu chvíli i patřil. Jako ten buk, vedle něhož jsem stál.

Jak jsem pak zvolna scházel dolů k domovu, byl jsem rád na světě a trochu jsem se vznášel.

To je pro mne a pro ten den vlastně všechno, co si rád pamatuju.

DS Horní Stropnice
*Václav Vochozka, *1936*

Jiří Vodrážka

Život a zdraví

Téma *Nejkrásnější dárek*. To je vlastně velice složité téma, ale stojí za zamyšlení. Někdo byl spokojený, podle doby, s dřevěným koníkem a jiný třeba s automobilem. Svůj příběh bych začal tím, že jsem se rodičům narodil, běžně prospíval, pracoval a těšil se z rodinného života. Léta plynula, a když můj věk dosáhl (řekl bych) zralosti, navštívil jsem svou lékařku. Ta mi nabídla test. Za týden mi oznámila, že test je pozitivní, a poslala mě k lékařům do Tábora. Pan primář Douda provedl, co měl. Nebudu popisovat úkony, které dělal. Za týden padl verdikt: „*Je to rakovinový nádor a je zhoubný.*" To bylo jak blesk z čistého nebe. „*Tak co s tím uděláme? Vyndáme to?*" Bál jsem se, ale souhlasil. Po ozařování v Českých Budějovicích přišel krátký odpočinek a pak už operace. Ta se zdařila a po rehabilitacích jsem se mohl vrátit do běžného života. Tímto zákrokem mi lékaři darovali život. Nic cennějšího už nemůže být. Byl to dárek nejen pro mě, ale i pro mou rodinu. Proto i touto cestou děkuji primáři Doudovi, lékařům a sestřičkám za tento dárek největší. Život je to nejcennější, co člověk má. Někdo s životem zachází krutě, jiný si ho váží.

Na závěr dovolte pár veršů, které mi k tomuto zamyšlení přijdou výstižné:

Život nám dává, ale i bere.
Život se však takový musí brát.
Život je prostě někdy krásný.
Život mám přesto hodně rád.

DS Chýnov, pracoviště Chýnov
*Jiří Vodrážka, *1938*

Marie Bloudíčková

Vděčnost

Můj nejkrásnější dárek pro mou duši je celý můj život.

Život je vlastně kniha, kterou píšeme každý den, a já si ty dny pamatuji den po dni. Má duše tak zůstane při odchodu z tohoto světa čistá. A to je ten nejkrásnější dárek života.

Ale tím život na zemi nekončí. Proto bych se chtěla touto formou k životu vyjádřit myšlenkou, vzpomínkami pro další generace. Pokud budou lidé žít s čistým svědomím, láskou ke všemu živému, milovat děti bez rozdílu, pomáhat jim, předávat zkušenosti, znalosti. To je to nejvíce, co jim můžete dát.

A přesto je v našem životě také stáří, a i to může být krásné, byť nemocné nebo nemohoucí, to prostě v životě tak někdy je. Stáří je nemilosrdné, ale bohužel je pro všechny. Nikdo mu neuteče, ale každý si to své stáří musí užít. Jako ten náš jedinečný, krásný život!

Stáří je také naše zrcadlo. Ukazuje, jak jsme žili, jestli s láskou, nebo se strachem. Jestli jsme sbírali krásné okamžiky, nebo jen prázdná vítězství. A pokud máme štěstí, ukazuje nám tváře, které jsou stále s námi – oči, ve kterých vidíme vděčnost za společnou cestu naším životem! Anebo můžeme někdy našima očima vidět také zkázu toho, co se nám nepovedlo!

Ale nesmíme také zapomínat na ty, kteří se o nás – staré lidi – starají. Obětavě, s láskou, péčí, pomáhají nám, když my už nemůžeme, potěší nás milým slovem, pomohou,

pohladí, popovídají si s námi. Myslím si, že se málo myslí na lidi, kteří tuto práci vykonávají. Vždyť i oni mají své starosti, povinnosti, trápení, a přesto mají pro lidi v domovech úsměv, pohlazení, dobré slovo a lásku. Lásky je všude dost, jen ji každý neumí dávat, anebo ji někteří lidé neumí také přijímat.

Já dávám lásku kolem sebe celý život a budu, dokud neodejdu. Musíme ji upřednostňovat před hmotnými statky.

Vidím kolem sebe plno lidí, kteří si neuvědomují, že jednou i oni zestárnou, a myslí si, že domov seniorů je pro někoho to špatné. Je to domov jako každý jiný, stal se pro mě druhým domovem. Možná jsem si kdysi myslela, že takové místo bude jen zastávkou na konci cesty, ale dnes vím, že je to mnohem víc. Je to místo, kde se smějeme, vzpomínáme, je mojí druhou rodinou. Cítím se tu velice dobře. Když to jen trochu jde, věnuji se své malé zahrádce, mám ráda své kytičky, o které se s láskou starám. A až tu jednou nebudu, přijdou zase jiní a ta moje zahrádka jim určitě vykouzlí úsměv na tváři. Važme si s vděčností domova, který máme. Já jsem tu již devátým rokem. Jsem tady moc spokojená, také jsem se svým životem a vlastně *darem* smířená.

Hlavně si přeji, abychom každý den žili tak, jak bychom chtěli vzpomínat.

Bůh opatruj všechny lidi a veď je tou správnou cestou.

Tímto psaním jsem si také připomněla své krásné vzpomínky na své rodiče, bez nich bych tady samozřejmě nikdy na tomto světě nebyla a jejich láskou jsem vznikla a byl to ten nejvzácnější *dar*, který jsem mohla v tomto životě dostat.

CSS Staroměstská
*Marie Bloudíčková, *1951*

Jana Buštová

Děti

Nejkrásnějším dárkem byly pro mě děti. První se narodila dcera a po roce a půl syn. Měla jsem velkou honičku.

Od maminky jsem dostala výbavu. Moje maminka jezdívala do lázní na Slovensko a sháněla věci, které tady nebyly k dostání. Dostala jsem například prošívané deky, cíchy, v té době byly hlavně bílé, což nebylo tak praktické, utěrky, ručníky apod.

Děti jsem si vždycky přála i přesto, že jsem děti měla v devatenácti letech. Při narození syna jsem měla svoji spolužačku u sebe a pamatuji si, jak jsem ji intenzivně držela za svetr. Vdávala jsem se v únoru roku 1963 a dcera se narodila v červenci. Takže jsem se vdávala jako budoucí maminka. Když se narodila dcera, byla jsem takové mladé ucho a brala jsem to skoro samozřejmě, u narození syna jsem to prožívala jinak. Velké štěstí bylo, že byly k dispozici na hlídání a péči obě babičky. Denně jsem vyvářela devadesát plen na obě děti. Bydleli jsme nejdříve u tchána a tchýně v domě, kde měli hodinářství. Po čtyřech letech, kdy jsme postavili vlastní dům, jsme se stěhovali do svého i s manželovými rodiči. Dům s hodinářstvím Bušta byl bohužel zbourán. Moje tchýně mě v devatenácti letech učila a naučila vařit. Pamatuji si, jak jsem já coby mladá maminka měla dceru v kočárku, takzvaném *osmipéráku*, šli zrovna kolem vodáci a zeptali se: *„Slečno, co máte v kočárku, panenku?“* Já se jen pousmála. Syn byl takový *zachránce rodu* v mužské linii, protože všude v příbuzenstvu máme děvčata.

Dcera Olga se narodila v létě před dvaašedesáti lety, velmi hodná, starostlivá, před přijetím do domova za námi pravidelně jezdila z Českých Budějovic do Veselí nad Lužnicí.

Dárkem na druhou bylo oznámení, že je dcera těhotná. Stala jsem se ve čtyřiačtyřiceti letech babičkou. Vzpomínám si na den, kdy přišla, sedla si na zem u nás v kuchyni, kde jsem byla i s manželem. Dcera nám řekla: *„Mám pro vás dvě noviny, špatnou a dobrou. Ta špatná je, že se zdraží uhlí, a ta dobrá je, že čekám miminko, budete babička a děda.“* V tu chvíli jsem vzala *šmíra* a běžela jsem o patro výše se o tu radostnou novinu podělit s tchyní, o kterou jsem se starala.

Dar vnímám v tom, že jsem mohla dát dětem život a milovat je bezpodmínečně. Děti pro mne znamenají všechno, obrovskou inspiraci a vše, co v životě miluji.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Jana Buštová, *1944*

Marie Jedličková

Synové

Naproti své posteli mám na stěně pověšenou poličku, ze které se na mě usmívají dva mladíci. Jsou to mí synové, které si Pán Bůh povolal k sobě a na které mohu už jen vzpomínat.

Starší Štěpán se vyučil opravářem zemědělských strojů pro *JZD* Jívoví v Boskovicích. Po absolvování učebního oboru se rozhodl, že bude pokračovat studiem strojní průmyslové školy ve Žďáře nad Sázavou. Byla to večerní forma studia a představovalo to dojíždění 25 kilometrů, většinou na motorce. Dopoledne pracoval v družstvu, odpoledne jel do školy.

Nejvíce starostí měl kolem maturity. Když přišel den maturity, s napětím jsem čekala, jak dopadne. Přišel, podal mi maturitní vysvědčení a řekl: *„Nesu ti, mamko, to sedací zařízení.“* Povídala jsem mu: *„Štěpíku, to, že jsi za tak těžkých podmínek školu dokončil a získal hodnocení prospěl, je pro mě nejkrásnější dárek a moc ti k tomu blahopřeji.“*

Potom narukoval na dva roky na vojnu. Byl tam jako šofér. Přinesl si odznak vzorného vojáka a z odborností měl na odznáčku jedničku.

Druhý syn Zdeněk byl zaměřením potravinář, absolvent pražské školy technologie a zpracování masa. Byl silný, pracovitý a veselý. Práce mu šla jedna radost. Nastoupil u *Potravin Hradec Králové*, kde mu byla svěřena prodejna masa ve Smiřicích. Byl to kluk, který uměl snad všechno, na co sáhl. Na vojně byl jako potravinář zařazen na post kuchaře.

Velkou radost jsem zažila, když jsme po jeho návratu z vojny seděli ve žďárské pivnici. Byla tam veselá nálada, smích a vtipy. Ke Zdeňkovi přistoupil pán, který mu řekl: *„Tys nám vařil na Popradu, vařil jsi dobře. Poznal jsem tě podle smíchu.“* Mě to hodnocení pohladilo po duši. Měla jsem velikou radost. Byl to pro mě nečekaný dárek.

DS Dobrá Voda, pracoviště Chvalkov
*Marie Jedličková, *1938*

Zdeňka Koubová

Sestry

Narodila jsem se v roce 1935. Bydlela jsem v Záluží. Pro mne byl velkým darem domov v Záluží a rodina. Můj tatínek brzy zemřel a maminka pocházela z dvanácti dětí, kdy její tatínek byl správcem na vysoké škole v Českých Budějovicích, doba byla těžká, neutěšená, byla velká chudoba. Moje maminka sloužila u sedláků a poté v Rožmberku u hospodského, jezdívala s dcerou hospodského k řece v zimě pro led s trakařem, aby se chladilo pivo. Maminka byla velmi hodná. Maminka (roz. Boudová) sloužila v Záluží, kde si namluvila mého tatínka, tatínek byl moc hodný a pracovitý. Byl obuvník. Tatínek šil vysoké holínky, válenky, kožené boty. Syn je již v důchodu, snacha pracuje jako ředitelka jedné základní školy. Velkou radost mám hlavně ze sester a jejich rodin.

Když mi bylo dvacet let, tak jsem v sobotu měla svatbu a druhý den jsem se už stěhovala s manželem do Krásetína. Pamatuji, že stěhování probíhalo tak, že jsem jela na nákladáku, kde jsem seděla na stoličce a měla jsem svázané peřiny a nádobí. Jsme tři sestry, já jsem nejstarší. Sestry Marie a Vlasta mě pravidelně v domově navštěvují. Jezdívali jsme do lesa pod Kleť s vozíkem na dříví do kotle, manžel mi pomáhal. Museli jsme vstávat moc brzy, než se vzbudil hajný. Chodívali jsme s pilou břichatkou a poráželi jsme *soušky* na topení, dříví se muselo připravit do hraniček na topení. Myslím si, že v dnešní době by takový život těžko někdo dokázal žít, byli jsme vděční za jakoukoliv maličkost a byli jsme spokojení. Prala jsem na valše a vyvařovala jsem bílé pleny pro syna v kotli. Přes různé těžkosti radost a láskyplné vztahy v rodině přetrvaly.

Sestry jsou pro mě velmi důležité, obě jsou mladší. Chodívávala jsem s nimi jako holka na borůvky a houby. Vždy jsme držely tzv. dohromady, vždy jsme se snažily si pomáhat. Moje laskavá sestra Vlasta se vždy ráda starala nejen o mě, ale také o kočky. Svého času měla doma dvanáct kočiček, kterým věnovala čas a péči. Moje sestra krmí a stará se o kočičku i sousedky.

Maruška je nesmírně pracovitá, výborně peče a vaří, bydlí v Domoradicích.

Mezi námi sestrami je poměrně velký věkový rozdíl. Já jsem nejstarší. Pamatuji si, jak jsem musela hlídat mladší sestru. Maminka chodila pracovat k sedlákům, takže péče o mou sestru Vlastu připadla na mě. Pamatuji si, že jsem ji jednou měla hlídat. Vyřešila jsem to jednoduše tak, že před barákem, aby sestra neutekla, jsem její sukýnku obložila kameny, husy chodily kolem sestřičky a štípaly ji. U druhé sestry Marušky jsem se snažila zase plést na její děti.

Radost a dar je rodina, protože máme hezké vztahy, takže si rádi a často voláme. Vždy se na sebe těšíme a vzpomínáme, jak to bylo tenkrát.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Zdeňka Koubová, *1935*

Jindřich Pospíšil

Domov

Na mládí nemám dobré vzpomínky. Jako kluci jsme stále bojovali (bylo po válce), měl jsem asi pětkrát rozbitou hlavu kamenem. A tak jsem velmi často dostával od maminky výprask, ta, i když mě měla ráda, se držela slovenského hesla, které asi neznala: *„Ohýbej mě, mamko, dokaď já jsem Janko. Až já budu Jano, neohneš mě, mamo."*

Po ukončení základní školy jsem se vyučil *lučebníkem-farmaceutem*. Při studiu jsem pracoval ve Výzkumném kontrolním ústavu při *Spofě*, kde se vyráběly zajímavé i tajné látky. Práce mě moc bavila. Chodil jsem do práce rád, a to až do doby, kdy se zjistilo, že farmaceutický účinek mnou vyrobeného léku (interkain na umrtvování) neodpovídal svému zadání. Zkušebně byla jedna injekce použita na pacientce, která však po podání léku zemřela. Já jsem se proto rozhodl, že v tomto oboru již pracovat nechci a nebudu.

Jednou přišel do továrny pán, který prováděl nábor mladých mužů do armády, a tak jsem se přihlásil. Na vojenské škole to bylo náročné a jako voják z povolání jsem moc radostí nezažil. Zvláště když jsem měl za úkol informovat rodiny o úmrtí jejich synů a zařizovat jejich pohřeb.

Po ukončení vojenské školy jsem se oženil. Po několika letech společného života se nám narodila dcera Ivana. Když jí bylo asi pět let, manželku napadlo, že bychom si mohli vzít z dětského domova dítě, aby Ivana ve stáří nebyla sama, protože manželka třikrát potratila a lékař další pokus zakázal. Dětský lékař nás odkázal na dětský domov do Solenic, kde nám nabídli tříleté děvčátko Věru, o kterou již více než rok neměl nikdo

z rodičů zájem. Když jsme si Věrku z domova přebírali, ostatní děti kolem nás stály, sahaly na nás a prosily, jestli bychom si je nevzali také. Bylo to moc smutné.

Děvčata si rozuměla a měla se ráda. Když bylo Věrce asi třináct let, tak, nevím, z jakého důvodu, ji manželka začala nenávidět. To zapříčinila její nemoc, o které jsem nevěděl. Manželka byla po operaci srdce, měla třikrát srdeční mrtvici a ve čtyřiceti letech byla zbavena svéprávnosti. Zase starost navíc. Zemřela v padesáti letech. Asi za rok jsem se sešel s Hanou, se kterou jsem chodil před vojnou, a za pár měsíců jsme se vzali. Byla velmi chytrá, uměla německy a rusky. Z těchto jazyků dělala překlady. Mimo jiné byla průvodkyní ruských turistů v Praze. Manželka měla v Praze čtyřpokojový byt, a tak jsme se po odchodu do důchodu z Prachatic, kde jsem sloužil, přestěhovali do Prahy. Manželka dobře vařila a já nakupoval. Po bývalém manželovi zdědila zahradu s chatou v Říčanech, kde jsme trávili léto někdy i s pěti vnoučaty.

Manželka v padesáti letech podstoupila operaci srdce. Po roce od operace začala trpět Alzheimerovou chorobou. Jednou dopoledne upadla a nikdo k ní nesměl jít. Tak její syn zavolal sanitku a ta ji odvezla do nemocnice, kde asi po pěti dnech zemřela na zástavu srdce. Dvacet dní po manželčině smrti jsem se ráno probudil a zjistil, že mám oteklé nohy. Zavolal jsem sanitku, která mne odvezla do říčanské nemocnice, která mě předala za tři dny do *LDN* Vojkov. Zde jsem ležel dva měsíce.

V době mého pobytu v *LDN* zařídila dcera Ivana změnu trvalého bydliště z Prahy do Českých Budějovic, kam jsem byl sanitkou převezen a ubytován u dcery, která mi zařídila pobyt v *Domově pro seniory Máj*. Do Domova pro seniory Máj jsem byl přijat 7. 3. 2023. První den jsem řešil různou dokumentaci s mnoha podpisy, ubytování s *panem K.* na pokoji č. 108. Dobře jsme si rozuměli, byl o rok mladší, tykáme si. Zde prvně zažívám, že se o nic nemusím starat, protože personál zajistí vše, co k životu potřebujeme. Nejen personál, ale i klienti si vzájemně pomohou.

Sestřičky nechodící klienty na jídelnu přivezou, posadí je, případně jídlo nakrájí nebo je i nakrmí. Po jídle jim pomohou vstát, pohladí je nebo odvezou na pokoj. Strava je tady dobrá. Knedlíky s omáčkou je možné si přidat. Denně dostáváme ovoce. Sestřičky i pečovatelky jsou veselé, a tak se i u stolu nasmějeme. Po roce mám jednolůžkový pokoj. Mám tu pohádkový život. K pokoji patří malá zahrádka, kde přes léto pěstuji rajčata, afrikány, čtyřlístky, orlíky a mečíky. Je to tu nádherné. V létě i v zimě, kdy mám na zahrádce zábavu s krmítkem pro vrabce, kterým dávám slunečnicová semínka a roz-

drobený rohlík. Tak mám o zábavu postaráno pozorováním, jak se ptactvo živí. Také mě pravidelně navštěvuje má dcera Ivana.

Máme tady skupinu asi čtyř *stařešinů*, vymýšlíme si různé legrácky. Po snídani chodíme na kávu do vestibulu, kde už máme svá místa. V 16 hodin navštěvujeme zdejší kavárnu, kde si dáme pivo, kávu, čaj či něco jiného podle chuti. Naše skupina se zdraví vojenským pozdravem a mnozí klienti nás po příchodu do jídelny zdraví pokynutím ruky.

Náš domov seniorů spolupracuje s charitativní organizací *ADRA*, která má tým dobrovolníků, kteří ve svém volném čase navštěvují seniory a povídají si s nimi. Když jsem byl v našem domově asi týden, takto za mnou jednoho dne přišla paní Radmila. Radmila je vědeckou pracovnicí na Akademii věd, kde studuje molekulární genetiku na hmyzu. O její práci si spolu často povídáme. A já se tak dozvídám o mnoha věcech, o kterých jsem dříve neměl ani tušení. Setkáváme se dvakrát do měsíce a já se na naše setkání hodně těším. S Radmilou jsme byli již několikrát v divadle na operním či baletním představení a jsou to moc krásné vzpomínky. Asi jednou za týden mě navštěvuje částečně nevidoucí Natálka, se kterou se bavíme o jejím životě a celodenní činnosti. Také mě pravidelně navštěvuje má dcera Ivana, která mě zásobuje různými pochutinami a seznamuje s novinkami z rodiny. Velkou radost mi dělá pravnučka, které je rok a půl a která je velmi živá a říká mi dědo.

V době, kdy je mi smutno, si pouštím gramofon, ke kterému mám asi přes sto gramofonových desek. Sedáváme často v jídelně, kde vyhráváme staré písničky, při kterých vzpomínáme na naše mládí.

Závěrem bych chtěl říct, že zde v domově seniorů Máj zažívám nejkrásnější období života. Teď před koncem života poznávám, jak může život bez starostí a bez povinností hřát u srdce. Jak ještě rád poznávám nové tváře. Jak mě potěší návštěva sestřiček, které pro nás připravují různé kulturní zážitky, u mne na pokoji. Mé obavy z toho, jak se budu mít v domově pro seniory, se rázem rozplynuly. Mám se tady báječně. Je to můj dárek pro mou duši.

DS Máj

*Jindřich Pospíšil, *1933*

Miluše Procházková

Koloběh života

Myslím, že každý je rád, když dostane od svých blízkých dárek. Asi především jako děti velmi rádi dostáváme dárky, ať už od svých rodičů, přátel, nebo třeba od *Ježíška*. Tyto dárky v nás vyvolávají spoustu radostných vzpomínek. Někdy třeba i trochu zklamání, když daná věc není úplně podle našich představ nebo nedostaneme vůbec to, co si dlouho přejeme. Naopak i dárek někomu dát udělá radost nejen obdarovanému, ale i tomu, kdo ho věnuje. Ať už je to třeba jen obrázek pro maminku či někoho blízkého. Kvalita daru určitě není o ceně.

Od tatínka jsme se sestrou dostaly dvě stejné panenky, abychom se nehádaly. Byl to jeden z materiálních dárků, na které ráda vzpomínám, jelikož jsme si s nimi skutečně hodně vyhrály. Bohužel se mi ale moje panenka jednoho dne ztratila, zrovna když byla u nás na návštěvě má kamarádka Maruška. Byla jsem a vlastně dodnes jsem přesvědčena o tom, že mi ji Maruška vzala, dokonce i sousedky ji viděly, jak něco od nás odnáší v peřince. Ale nikdy se nepřiznala a já svou panenku od té doby už nikdy neviděla. Pochopitelně jsem na ni byla dlouho naštvaná a pohádaly jsme se kvůli tomu, ale nakonec jsme si odpustily a zůstaly kamarádky.

Ale jak už to tak bývá, každý materiální dar se jednou okouká a přestane dělat až takovou radost. Mnohem cennější pro život jsou dárky, které za peníze nekoupíte. Po dlouhém přemýšlení a úvaze na toto téma vím, že jeden z nejcennějších darů bylo vlastně to, že jsem dostala život od svých rodičů. Děkuji jim za tuto možnost prožít ho na tomto světě. I když na to máme všichni jen omezený čas, já jsem si svůj život užila

dobře. Samozřejmě jsou i smutné chvíle a pár věcí bych možná změnila, ale i to k životu beze sporu patří.

Když jsem byla malá, hrozně moc jsem si přála mít brášku. Proto dalším velkým darem a radostí pro mě bylo jeho narození. Jmenoval se Václav po tatínkovi. Mně bylo tehdy pět let a mé sestře Heleně byly tři roky. Ten den, co maminka rodila, nikdy nezapomenu. Porod probíhal doma za pomoci porodní báby. Přímo na porod jsem musela odejít do jiné místnosti. Pamatuji si, jak jsem brečela, že od maminky nechci, bála jsem se o ni. Ale pak jsem byla u prvního koupání, dokonce jsem pro brášku vybírala i co na sebe. Ještě jsme neměli oblečení pro kluka, tak měl na sobě takový žlutý svetřík po mně a po sestře. Byl tak maličký a roztomilý. Ale jako každé miminko uměl i pěkně plakat. Hlavně v noci ho musela maminka utěšovat. Hodně jsem mamince pomáhala a často ho vozila v kočárku. Rodiče se totiž museli starat o hospodu, která fungovala v jedné části našeho domu. Když mu byl asi necelý rok, tak už moc nechtěl spát, to jsem si vždy musela lehnout pod kočár na zem a houpat ho nohou. Tak, aby mě neviděl, to by si pak chtěl hned hrát. Když trochu povyrostl, často někam utíkal. Jednou, když jsem ho měla na starosti, se utekl schovat do psí boudy. Dlouho jsme ho nemohli najít. U nás na konci zahrady pod strání byla bažina, celkem hluboká byla. Tam zase jednou utekl, vzal si nožík rybičku a seděl na okraji tůně. Musela jsem jít k němu velmi potichu. Bála jsem se, aby se nelekl, nespadl tam a neutopil se. Když jsem se ho ptala, co tam proboha dělá, v klidu odpověděl: *„Žežám ploutí.“* Pak zase jednou utekl s vejci, která nasbíral u slepic a nesl je prodat přes ulici k obchodníkovi. Ten se maminku něco nazlobil. Bohužel mu bylo pouhých 65 let, když zemřel, pravděpodobně na rakovinu. Truchlíme pro něho pořád. Byl zábavný a měli jsme ho všichni moc rádi. Pravidelně jsme se celý život scházeli. On se nikdy neoženil, ani děti neměl. Rád a dobře vařil. Hlavně svíčkovou anebo různé pochoutky z kaprů.

Po tom, co jsem dospěla a vdala se, tak asi jako každá žena jsem začala toužit po miminku a rodině. Bůh tomu ale chtěl jinak. Třikrát jsem potratila. Léčili mě i v Podolí. Pokaždé to bylo strašně velké zklamání a velká bolest. Po celkem třinácti letech doufání a snažení se konečně narodila má vytoužená dcera Markéta. Tehdy už mi bylo třicet pět let. Byla jako malý zázrak. Strašně moc jsem si roli maminky užívala a jsem za to vděčná. Konečně jsme byli opravdová rodina. Dneska mám i tři vnoučata, Jolanku, Vojtíka a Vítka. Těch jsem si také hodně užila. Tehdy ještě bydlela dcera s manželem

u nás ve dvougeneračním domě. Oni bydleli nahoře a my s manželem dole. Vnoučata chodila za námi dolů hodně často. Pomáhala jsem, jak se dalo.

Myslím, že smyslem života každého z nás je přivést na svět další generaci. Předat jim vše, co je v našich silách. A když dospějí, je to zase na nich. Prostý koloběh života. Může se to zdát tak automatické, ale pro mě je to právě ten největší životní dar.

DS Chýnov, pracoviště Chýnov
*Miluše Procházková, *1947*

Daniela Šenkýřová

Dcera

Jako mladá jsem žila s manželem v domě na náměstí do svých osmadvaceti let. Několik let jsem tam nejprve bydlela sama, poté, co se maminka odstěhovala. S manželem jsme se přestěhovali na sídliště *Šumava* do bytu, který získal manžel od zaměstnavatele (*ČSD*). Tady se narodil syn a za dalších pět let dcera. Bydlení bylo fajn, ale bohužel se v bytě strašně prášilo a byl tam hluk z frekventované ulice. Chtěla jsem z města pryč.

Přišel rok 1992 a poté jsme si koupili domeček na Včelné. Domeček byl situovaný u lesa, což mi moc vyhovovalo. Ve vzpomínkách si vybavuji schody u domu i v domě. Dvojgaráž. Dole v domě byl byt 1+1, v patře obývák s kuchyní, nahoře čtyři místnosti, z toho dva dětské pokoje, ložnice, jedna místnost jako kumbál. Mou velkou radostí byla zvířata - naši pejsci, se kterými mám bohaté zkušenosti. Velkým vzorem pro můj další život byla moje babička. Naši rodinu tmelily rituály a to, co mě učila babička, která byla neskutečně hodná a vlídná. Učila mě základy etikety u stolování, jak se obsluhuje nebo prostírá apod. Babička mě učila vařit, konkrétně bramboračku, zabít a vykuchat drůbež, ryby nebo šiškovat husy. Takovým darem, do kterého jsem vkládala někdy své naděje, byla dcera.

Dcera jako holčička byla vždy šikovná, nejdříve vystudovala gymnázium a poté dvouletou nástavbu v oboru cestovní ruch. Dcera úspěšně uzavřela dva roky studia a přišlo další rozhodnutí a *životní meta*, když se dcera rozhodla studovat vysokou školu, snažila jsem se jí vysvětlit, že dálkové studium je hodně náročné, že to bude *zápřah*, studovat při zaměstnání. Já sama jsem několik let studovala při zaměstnání, vím, jak velká

zátěž to je, kromě zaměstnání se učit na zkoušky atd. V době studií v roce 1997 přišel další její životní krok a dcera se vdala. Tři roky nato se narodil můj vnuk.

Dcera nastoupila do banky, kde pracovala čtyři roky, další zaměstnání ji zavedlo do banky *ČSOB* a získala později pozici jako osobní bankéř. Svého času jsem měla starost i o její zdraví. Práce v oblasti bankovnictví byla nesmírně psychicky náročná. Později nastoupila na Krajský úřad v Českých Budějovicích do oddělení investic. Dcera je velmi šikovná, vzdělaná a cílevědomá. V současné době pracuje na odboru dopravy. Často slýchávám: *„Mami jsem celá po tobě.“*, *„Mami jdu po tvých stopách.“*

Velkým zážitkem byly pro mne její promoce, které probíhaly na ekonomické fakultě. Po třech letech získala dcera bakalářský titul, proto se rozhodla pokračovat inženýrským studiem další dva roky. A byla druhá promoce, dostala od nás obrovskou kytici a pro nás všechny to byl nezapomenutelný zážitek a vlastně splněný sen. Na svou dceru jsem pyšná a děkuji za ni životu.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Daniela Šenkýřová, *1947*

Markéta Šonková

Byla jsem dítě lásky

Přestože jsem vyrůstala od tří měsíců v náhradní rodině, měla jsem krásné dětství a mládí. V pěstounské rodině mě všichni rychle přijali. Mezi dětmi jsem byla nejmladší a velmi brzy jsem se stala jejich oblíbencem. Babička s dědečkem, jak jsem svým pěstounům říkala, se o mě s láskou starali.

Neměla jsem lehký začátek života. Můj otec si matku nevzal, byla svobodná matka. Maminka byla chudák, sloužila u Židů, dělala slečnu k dětem, a tam jsem s ní zůstat nemohla. Po třech měsících, které jsem strávila s maminkou, jsem se dostala do pěstounské rodiny v Bukové v jižních Čechách. Dodnes si vzpomínám na vyprávění své babičky o tom, jak mě přivezla domů. Položila mě do kolíbky a oni byli blonďáci a já černá. Děti prý chodily kolem kolíbky a já prý brečela. Ony říkaly: *„Mámo, to dítě pořád řve. A je černý, co jste nám to přivezla za dítě?“* Byli to strašně hodní lidé. Sami měli sedm dětí, ale protože děti jim odcházely a jim by bylo smutno, tak si vzali ještě mě. Do rodiny jsem hned zapadla. Žili jsme skromně, měli jsme malé hospodářství. Ale bylo veselo a měla jsem pořád někoho kolem sebe. Vždy na ně s láskou vzpomínám.

Léta utíkala, já jsem se seznámila se svým budoucím manželem. Nejkrásnější dárek pro mne v životě byly děti. Vždycky jsem chtěla děti a najednou se ukázalo, že manžel tolik ne. Co teď? Až po svatbě jsem poznala, že je sobec. On si to nesl ze své rodiny. Dokonce jsem se s ním chtěla rozvést, když mi řekl, že nechce děti. Mrzelo mě, že už jsme se vzali. Před svatbou jsme se o dětech nebavili, ani sama nevím proč. Brala jsem to jako samozřejmost, že každý přece chce děti. Pokračovatele rodu. Můj muž byl jen *já*, ale kde jsme *my* jako budoucí rodina? Já jsem chtěla mít svůj domov, děti, které jsou

pro mě největším darem. Od dětství jsem toužila po velké rodině. Nakonec se nechal přemluvit. Ze začátku se styděl za kočár, ale jak šel čas, vše se uklidnilo. Když se narodil první syn, všude jsem se s ním chlubila. Jedno dítě být nemůže, tak přišlo další. Další syn se narodil po těžkém porodu postižený. A pak ještě jeden syn. Užívala jsem si s dětmi, více práce bylo s postiženým synem, ale byli jsme velká rodina.

Když jsem byla doma s Vládíkem, hlídala jsem místnímu hajnému dceru. Kluci si ji zamilovali a chtěli *ségru*. Asi i z důvodu svého dětství, kdy jsem nevyrůstala se svojí biologickou maminkou, jsem se rozhodla, že si pořídím ještě jedno dítě. Zažádala jsem si o dítě, chtěla jsem tříletou holčičku. To nevyšlo. Vzali jsme si Moničku, bylo jí osm let a z dětského domova si nesla spoustu negativních zážitků. Ne vždy péče o ni byla snadná. Snažila jsem se ji všechno naučit, uklízet, vařit. Ke všemu jsme děti pouštěli, aby se v životě neztratily.

Postiženého Vládíka jsem musela dát do školy, je to zákonem dané. Vozili jsme ho až do Písku do první a druhé třídy. Usilovala jsem o to, aby se v okolí našeho bydliště založila zvláštní škola. Psala jsem všude – na ministerstvo, starostům obcí – a asi to i pomohlo. Psala jsem, jak tu jsou zavřené školy a spousta dětí, které by zvláštní školu potřebovaly. Mé úsilí se zdařilo a nakonec se v Byňově otevřela zvláštní škola.

Byla jsem šťastná s velkou rodinou, ale nemyslete, že je vždy vše zalité sluncem. Manžel mi tolik nepomáhal. Ale asi to mají ženy tak dané, že spoustu věcí vyřídí samy a mají dost síly, lásky a pochopení rozdávat všem dětem.

Milovala jsem přírodu a k tomu jsem vždy vedla svoje děti. Když bylo hezky, vzali jsme stan a kola a jeli jsme tábořit k rybníku *Hejtman* u Třeboně. Tam jsme si užívali nejen s našimi dětmi, přidávali se k nám i děti ostatních táborníků. Děti chodily s námi sbírat klacíky, večer jsme dělali táborák. Vařili jsme polévku pro všechny děti, snad i z okolních vesnic, kolik jich bylo. Děti recitovaly básničky nebo něco zazpívaly a já jim pak za odměnu kreslila diplomy a odměňovala jsem je. To vás tak potěší, ta radost v očích všech dětí. Neměli jsme tolik peněz na hezké vybavení, co tam měli ostatní. Měli jsme s sebou malý *tranzistorák* a kotlík na vaření. Ale jak nám bylo veselo, bohužel to vždy bylo jen na pár dní. Děti brečely, že nechtějí jet domů, ostatní děti zase, ať tam ještě zůstaneme. Zůstaly nám z těchto výletů krásné zážitky.

Jednou jsme jeli s dětmi do Jindřichova Hradce, projet se starou mašinkou. Těch lidí, co mělo stejný nápad, tam bylo. Čekáme, koukám, jaká malá mašinka přijíždí, a říkám dětem: *„Tam se všichni nevejdeme a mašinka nás neuveze. Budeme ji muset tlačit.“* Děti oči navrch hlavy, co se bude dít. Snažila jsem se, ať nesmutní a užívají si života.

Pak to v životě utíká a děti rostou a stěhují se od vás a zase vás přijíždějí potěšit. Vše tak, jak má být. Život plynul a já onemocněla, dostala jsem se do nemocnice. Už jsem nemohla být doma sama. Za pomoci primáře oddělení jsem se dostala do domova důchodců. Nyní zde žiji a snažím se být součástí tohoto nového domova a je mi tu dobře, ne-li výborně. Nejsem tu sama. Nejkrásnějším dárkem a dárkem pro mou duši jsou děti, kamarádi, lidé kolem mě.

DS Horní Stropnice
*Markéta Šonková, *1936*

Marie Vítovcová

Narozeniny

S létáním jsem se poprvé začala seznamovat v roce 1955. Ocitla jsem se na výuce teorie o létání a o pár měsíců později jsem se připravovala na svůj první *seznamovací let*. Začínalo se s krátkými, asi pětiminutovými lety. Kniha letů se postupně začala plnit nejen jednotlivými lety, ale také jejich dobou, typy letounů a jednotlivými úkoly, které jsem musela zvládnout. Touha po létání je nesdělitelná a těžko přenositelná. Létání je vlastně nebezpečně krásné. Ochota riskovat přichází pokaždé, když se odlepíte od země. Nebezpečné situace, se kterými se každý pilot setká, jsou zkušeností, aby byl člověk pozornější a možná i pokornější. Čas běžel a já oslavila už osmý křížek.

Ke svým 80. narozeninám jsem dostala zážitkový dárek, a to byl let nad jižními Čechami vrtulníkem. Dárek byl od syna a jeho ženy. Zážitkový let byl objednaný, já se domnívala, že to bude větší vrtulník, nakonec to vypadalo, že nikam ani nepoletím, ale odhodlání bylo silnější. Letěla jsem já a pilot. Důvodem mých pochybností byly obavy a strach z letu za tu dobu *nelétání*. Let začal na letišti Hosín jako vyhlídkový. Letěli jsme směr Lipno, kdy jsem poznávala silnice, kudy jsme jezdili kdysi s manželem, z výšky. Když jsme přistáli, seběhli se lidé s tím, že by také rádi letěli. Letiště na Lipně je poměrně menší a mohou tady přistávat helikoptéry. Pilot svolil k dalším dvěma letům. Při zpátečním letu jsme čas s pilotem vyplnili povídáním. Pilotovi jsem vyprávěla, že celou cestu znám, ale ze silnice, a svěřila jsem se, že jsem také ráda lítávala, a povyprávěla jsem mu svou historii létání na bezmotorových letadlech. Přestože jsem létala, měli jsme určité oblasti, kam se smělo, a kam nikoliv.

Domů jsme letěli stejnou cestou zpět směr České Budějovice, viděla jsem trolejbusy, velmi dobře lidi. Letěli jsme podél Vltavy, bylo na tom krásné to, že jsme viděli mávající lidi, když jsme letěli nad Vltavou, a vše jsem vnímala tak blízko. Bylo to nadpozemsky krásné, byli jsme ve výšce asi padesát metrů. Let pokračoval nad Českými Budějovicemi a poté i nad Hlubokou, kde jsme letěli nad zámkem a viděla jsem i svůj rodný dům. Když jsme se vraceli zpět, museli jsme počkat před Hosínem, protože startovalo větší letadlo, což byl také obrovský zážitek.

Třešničkou na dortu v můj narozeninový den byl můj příchod do místnosti potmě v doprovodu syna, a když se rozsvítilo, ke svému překvapení jsem spatřila milý dárek v podobě gratulantů v celé místnosti a z celého příbuzenstva. Pro mě nezapomenutelný dárek a den v životě. A já za něj děkuji.

DS Dobrá Voda, pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic
*Marie Vítovcová, *1931*

Poděkování

Přijímání a dávání tvoří základ našeho života. O dávání a přijímání darů byla napsána spousta knih a odborných článků. Dokonce existuje psychologická disciplína *psychologie daru*. V tomto kontextu přesto můžeme najít s*polečná témata*, proč dáváme to, co dáváme, jaká je naše motivace, jak přijímáme a hodnotíme dárky coby obdarovaní, jaké to přináší pocity, ale i vzpomínky dárci, obdarovanému, potřeby, které dárkem chceme sdělit, jakou má povahu a co je účel darování a přijímání darů.

Téma pro 4. ročník *Nejkrásnější dárek aneb dárek pro mou duši* bylo poměrně široké, přesto s tím nejniternějším a nejosobitějším vyjádřením samotných autorů, ať už se jednalo o dary zážitkové, materiální, či spirituálního charakteru. Paradoxně i ztráta se může stávat darem v okamžiku, kdy nám otevře dveře k hlubšímu sebepoznání, vnitřní síle a novým životním začátkům.

Proto dovolte, abych touto cestou poděkovala týmu mnoha obětavých, spolehlivých, odhodlaných a empatických lidí. Tento sborník by nevznikl bez jejich přičinění, ať už v podobě záznamu životního příběhu, hodnocení příspěvků, či podpory myšlenky samotného storytellingu.

Velice si vážím pomoci a spolupráce zainteresovaných domovů, jejich zapojení, kdy se stávají již po dobu několika let v této oblasti partnery.

Obrovské poděkování patří naší nezávislé porotě, jmenovitě pak paní Haně Hosnedlové – české novinářce, spisovatelce, cestovatelce, paní Jaroslavě Pixové – české spisovatelce, Mgr. Radku Gálisovi – českému novináři, spisovateli, fotografovi, Mgr. Františku Linduškovi – redaktorovi zpráv a reklamních textů v periodiku Budějcká Drbna, pedagogovi českého a anglického jazyka, instruktorovi sportu, profesionálnímu triatlonistovi.

Velké díky patří vedoucí sociálního úseku Mgr. Renatě Tetourové za víru v dobrý výsledek, odbornou konzultaci a motivaci v našem konání. Dále panu Jindřichu Čermákovi, který stojí za vizuální stránkou celého sborníku včetně návrhu přebalu s jeho symbolikou, a za profesionální korekturu textů pak paní Anně Reismüller.

Závěrem si dovolím poděkovat ředitelce Domova pro seniory paní Janě Zadražilové, která myšlenku práce s životním příběhem v různých rovinách nejen podporuje, ale také svým přístupem rozvíjí, a dává tak prostor pro realizaci našich myšlenek třeba do této podoby. Velmi si vážíme podpory a zájmu Jihočeského kraje.

„Žádný dar nepovznáší tolik dárce i obdarovaného jako důvěra.“ – Henry David Thoreau

Alexandra Čečetková

Odkazy

DS Dobrá Voda pracoviště Dobrá Voda u Českých Budějovic

www.domov-dobravoda.cz

DS Dobrá Voda pracoviště Chvalkov

www.domov-dobravoda.cz/domov-pro-seniory-pracoviste-chvalkov/

DS Horní Stropnice

www.domovstropnice.cz

DPS Hvízdal, České Budějovice

www.dpshvizdal.cz

DS Chýnov pracoviště Chýnov

www.dschynov.cz

DS Máj, České Budějovice

www.ddmajcb.cz

CSS Staroměstská, České Budějovice

www.staromestska.cz

Dobrovodské zrcadlení

aktuální informace k soutěži a sborníky ke stažení ve formátu PDF:

www.domov-dobravoda.cz/dobra-voda/literarni-soutez/

Dobrovodské zrcadlení
sborník literární soutěže pro seniory
2025: Nejkrásnější dárek aneb dárek pro mou duši

Vydal Domov pro seniory Dobrá Voda, organizace zřizovaná Jihočeským krajem
Organizace soutěže: Alexandra Čečetková
Jazyková korektura: Anna Reismüller
Obálka, grafická úprava,
sazba z písma **Baskerville** a American Typewriter: Jindřich Čermák
Zdroj ilustračních fotografií a grafiky: pixabay.com & pexels.com
Tisk: Tiskárna & kreativní grafické studio Posekaný | posekany.cz
Dobrá Voda u Českých Budějovic 2026
www.domov-dobravoda.cz

Publikace byla vydána díky podpoře Jihočeského kraje.

DOMOV PRO SENIORY
DOBRÁ VODA

Jihočeský kraj

